Poštnina plačana v gotovini.
Leto LXXIV., štev. 194 Ljubljana, ponedeljek 25. avgusta 1941-XIX Cena 40 cent.

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINIJEVA ULICA 5. — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L, Za inozemstvo 10 L.
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima UNIONE PUBBLICITÀ ITALIANA S. A., MILANO
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITÀ ITALIANA S. A., MILANO.

Ojačen pritisk na vsej vzhodni fronti

Na jugu je ofenziva usmerjena na Dnjepropetrovsk — Na srednjem odseku velika bitka pri Gomelu in Smolensku — Koncentrično prodiranje na Leningrad — Borbe v Estoniji uspešno napredujejo

Berlin, 25. avg. d. Ob pričetku tretjega meseca vojne na vzhodu objavljajo nemški listi pregledna poročila o dosedanjih uspehih in o trenutnem položaju na vsej dolgi fronti.

Po teh poročilih se naglo nadaljuje čiščenje *v južni Ukrajini* v velikem loku Dnjepra, ob enem pa se nadaljujejo operacije za prehod preko Dnjepra. Srdite borbe se razvijajo za glavna mostišča na Dnjepru, zlasti v smeri Dnjepropetrovska, ki predstavlja izredno važno industrijsko središče. V teh borbah sodelujejo z nemškimi tudi italijanske, madžarske in rumunske čete. Sovražnik nudi srdit odpor ter ima strahovite izgube.

Na odseku *pri Smolensku in Gomelu* se razvija zadnja dva dni velika bitka. Sovjeti poskušajo s protinapadi izboljšati svoj položaj in zaustaviti nadaljnje prodiranje. General Timošenko je vrgel tu v boj nove rezerve. Na tem odseku nastopa zlasti številno tudi sovjetska konjenica. Nemško vrhovno poveljstvo je s primernimi operacijami obrezuspešilo vse sovjetske napore in nemške čete čvrsto drže svoje položaje.

Na severnem odseku se stopnjuje *pritisk na Leningrad*. Maršal Vorošilov je izdal ponovni poziv na vse prebivalstvo, naj sodeluje pri obrambi te ogrožene najvažnejše postojanke. Prodiranje proti Leningradu se nadaljuje z zapada, severa in juga. Finske čete, ki prodirajo s severa na obeh straneh Ladoškega jezera, so dosegle zadnje dni važne uspehe in zavzele več strateško važnih postojank.

V Estoniji se operacije uspešno nadaljujejo. Nemške čete prodirajo proti Revalu. Vsi poskusi sovjetskega poveljstva, da bi ogroženim posadkam na Estonskem poslali pomoč po morju, so propadli. Več sovjetskih transportov je bilo potopljenih.

Nemški listi zaključno ugotavljajo, da se na vsej vzhodni fronti nadaljujejo operacije po načrtu in uspešno.

Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Hitlerjev glavni stan, 24. avg. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

V Ukrajini so zavzele nemške čete do sedaj od sovražnika trdovratno branjeno mostišče Čerkas. Severnozapadno od Kijeva se nadaljuje zasledovanje poraženega sovražnika preko Dnjepra. Južno od Ilmenskega jezera so nemške čete porazile nasprotnika in ga vrgle preko reke Nova. Ujetih je bilo nad 10.000 sovjetskih vojakov in zajet številen vojni plen. V Estoniji se boreče nemške čete nadaljujejo s koncentričnim napadom proti Revalu. Na obeh straneh Ladoškega jezera od finskih zaveznikov s posebnim junaštvom izvršen napad se uspešno nadaljuje.

Zavzetje Očakova

Berlin, 25. avgusta. s. Poročajo, da je nemška divizija zasedla Očakov ob Črnem morju po srditih borbah, ki so potekale v izredno težavnih okoliščinah. Med drugim so morali nemški vojaki prekoračiti obširno minirano polje in onesposobiti za borbo močne sovražne obalne baterije. Sovražnik je imel izredno krvave izgube. Obilen plen vojnega materijala je prišel v nemške roke.

Boj za mostišča na Dnjepru

Berlin, 25. avg. s. Boljševiki z obupnimi napori branijo svoja mostišča na Dnjepru. Včeraj sta se na nekem otočku sredi reke izkrcali dve četi, otoček so pa že prej zasedle nemške čete, ne da bi jih sovražnik opazil. Nemški vojaki so pustili, da so se sovražni oddelki izkrcali, potem pa so začeli streljati in nekaj mniut na to je bila vsa sovražna skupina uničena.

V zaledju ujet ruski general

Berlin, 25. avg. s. V nemškem zaledju je bil ujet poveljnik neke sovjetske konjeniške divizije v činu generala, čigar edinica je bila popolnoma uničena v prejšnjih borbah. General se je skrival v gozdovih.

Severni odsek

Berlin, 25. avg. s. V severnem odseku vzhodne fronte se operacije še nadalje zadovoljivo razvijajo. 23. avgusta so nemške edinice dosegle neko reko, jo prekoračile in se polastile položajev na drugi strani reke. Sovražnik je utrpel velike izgube.

Helsinki, 25. avgusta s. Finske čete hitro napredujejo v globino v pasu med Finskim zalivom in reko Vouxi. Važne kraje Sakkijervi, Nuijamaa in Raptijnvri imajo finske čete že za seboj. Sovražnik je imel velikanske izgube, na finski strani pa so izgube neznatne. 12 vasi v tem pasu, ki so jih Finci zasedli, je skoraj nepoškodovanih. Frontalno napredovanje finskih čet od Kurnanpohia do Rattijeria je rdečim preprečilo izvršitev Stalinovega ukaza, naj uničijo vse. Porušeni so bili samo dimniki tovarn, ki kažejo vandalizem boljševikov. V osvobojenih krajih je sovražnik uničil v zasebnih hišah vse peči. Hiše so našli skrajno zanemarjene. Boljševiki so pobili tudi vse šipe po oknih. V zadnjih 24 urah sovražnik ni napadel Finske. V obmejnem pasu je protiletalska obramba sestrelila tri sovjetske bombnike vrste »Martin« in številne balone, ki so pripadali obrambnemu sistemu Leningrada.

Prepričen poskus izkrcanja na estonski obali

Berlin, 25. avg. s. V Finskem zalivu je 5 sovjetskih ladij naletelo na mine in zletelo v zrak, kar je bilo mogoče natančno ugotoviti z obale. Sovjetski poizkus izkrcanja na estonskih obalah, ki so jih zasedle nemške čete, se je izjalovil. Tri edinice, s katerimi je sovražnik skušal operacije izvesti, so bile potopljene z nemškim topniškim ognjem. Ista usoda je doletela nekatere čolne, ki so jih že spustili v morje, da bi v njih prepeljali vojake na obrežje.

Masakriranje ujetih nemških vojakov

Berlin, 25. avgusta s. Po soglasnih izjavah ujetnikov, ki so bili ujeti v uničevalni bitki okrog Gomela, so politični komisarji trpinčili in umorili na najbolj zverinski način nemške ranjence, ki so padli v boljševiške roke.

Počastitev spomina Bruna Mussolinija na obalah Dnjepra

Z ukrajinske fronte, 25. avg. s. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča:

Dne 24. zjutraj so vojaki italijanskega ekspedicijskega zbora v Rusiji počastili spomin Bruna Mussolinija, ki je padel v izvrševanju svojega pilotskega poslanstva. Vsi italijanski oddelki so se udeležili božjih služb v spomin vnetega letalskega borca. Ob obalah Dnjepra so se vojaki v prvih črtah pred sovražnikom udeležili svete maše v okviru, ki je bil Brunu Mussoliniju vedno najdražji, to je v borbi. Posebno svečana je bila ceremonija v nekem kraju, kjer se nahaja poveljstvo. Udeležili so se je poveljnik ekspedicijskega zbora z vsemi oficirji, čete in zastopstvo madžarskih honvedov.

Sodba turškega generala o položaju

Ankara, 25. avg. s. V nekem članku, objavljenem v »Kumhurietu« polemizira general Erkilet z angleško propagando in zavrača trditev, da se je zavezniška ofenziva na vzhodni fronti ustavila. Naravno je, pravi general, da morajo po dosegi določenih točk zavezniški poveljniki poskrbeti za potrebni materijal ter organizirati zaledje in zasedeno ozemlje. Zaradi tega se samo zdi, da se je ofenziva ustavila. Zaradi napredovanja v središču je postalo potrebno napredovanje na obeh krilih, da se frontna črta uredi in zaradi tega je bila potrebna tudi ofenziva v Ukrajini. Kjer koli so Sovjeti poskušali protiofenzivo, so utrpeli velikanske izgube, ki se cenijo lahko na 25 divizij, ne da bi dosegli kakšni uspeh. V bistvu ugotavlja general Erkilet, da poteka napredovanje zaveznikov sistematično.

Letalske akcije na vsej fronti

Nemško letalstvo je povsod uspešno poseglo v borbo in je prizadejalo sovražniku hude izgube

Berlin, 25. avg. s. Dne 23. avgusta so bile operacije nemškega letalstva v Ukrajini izredno uspešne. Bojna letala in strmoglavci so stalno bombardirali, kakor poroča DNB, čete maršala Budjonija. Izvedli so velike napade na sovjetske motorizirane kolone, ki so se zaman skušale umakniti toči nemških bomb. Uničenih je bilo 11 sovjetskih tankov, 6 poškodovanih tankov pa je sovražnik pustil na bojišču. Pri napadu na motorizirane kolone je bilo uničenih 175 motornih in drugih voz. Pri napadih na letališča je bilo uničenih na tleh 30 sovjetskih letal, ki so bila pripravljena za odlet. V zračnih dvobojih je bilo sestreljenih 7 letal.

Nemške borbene skupine so napadle in hudo poškodovale vzhodno od Odese sovjetsko cisternsko ladjo z 8.000 tonami. Na neki reki je bilo potopljenih 7 splavov in en vlačilec. Na Desnem, velikem pritoku Dnjepra, so nemška letala potopila sovjetski monitor. Drugi močno zadeti monitor se je moral usidrati. Vsa nemška letala so se vrnila na svoja oporišča.

Ostale letalske skupine na osrednjem odseku vzhodne fronte so uspešno bombardirale sovražne kolone na pohodu in prometne zveze. Nemška letala so se v naglem poletu vrgla na sovjetske kolone in jim zadala hude izgube. Razen tega je sovražnik utrpel hude izgube na materijalu. 24 vojaških vlakov določenih za prevoz sovjetskih oddelkov, so nemška letala napadla. 500 vagonov je bilo uničenih ali zažganih. 12 vojaških kolon je bilo popolnoma uničenih tako, da so izgube Sovjetov na ljudeh izredno velike.

V letalskih dvobojih je bilo sestreljenih 12 sovjetskih letal. Dne 23. avgusta je nemško letalstvo uspešno sodelovalo z akcijami kopnega orožja na severnem sektorju. V področju Revala so bili napadeni uspešno sovražni položaji z bombami in strojnicami. Deloma so bile porušene železniške proge južno in južnovzhodno od Leningrada. Umikajoče se sovjetske kolone kljub hitremu umiku niso mogle ubežati toči bomb in krogel iz nemških letal in so imele velike izgube.

Sovjetsko letalstvo se je skušalo zoperstaviti nemškemu. 17 sovjetskih letal je bilo zbitih v letalskih dvobojih. Dne 23. t. m. in prejšnjo noč. je bilo uničenih 53 sovjetskih letal, 48 letal pa je bilo uničenih na tleh.

Helsinki, 25. avg. s. Finsko letalstvo je z velikim uspehom bombardiralo sovjetske čete, zlasti vzdolž južnovzhodne fronte. Zadelo je večkrat v polno in uničilo številno mehanizirano kolono. Razen teh že omenjenih treh bombnikov, so finski lovci in protiletalska obramba zbili v zadnjih 24 urah 5 rdečih lovcev v operacijskem pasu in v teku neuspelega pojava nad nebom Kariaja in Koskija. Pričela se je najživahnejša delavnost letalstva, na vsej fronti na obeh straneh.

Lindbergh ponovno svari Roosevelta

Amerika bo pahnjena v kaos, če se bo vmešala v evropsko vojno

New York, 25. avg. s. V razgovoru, ki ga je objavil »New York Journal American«, je Lindbergh izjavil, da se je udeležil razprave o intervenciji Zedinjenih držav, ker Amerika preživlja zdaj najhujšo krizo od dobe secesijske vojne. Lindbergh smatra za svojo dolžnost, da pojasni svojim rojakom kljub obrekovanju svojih sovražnikov, kaj se dogaja v Evropi in posledice tega dogajanja za Ameriko. Mnogi Američani sploh ničesar ne vedo o razvoju dogodkov, ker ne dobe natančnih obvestil. Danes ne gre za to, kaj naj bi morale Zedinjene države narediti v Evropi, temveč za to, kaj bi v Evropi mogle narediti. Amerika bi morala vse dobro pretehtati pred dejanji. Lindbergh je prepričan o nemški zmagi nad Anglijo, kateri tudi ameriška pomoč ne more pomagati do zmage. Nadaljevanje vojne z ameriško pomočjo bi povzročilo gospodarski kaos, kakršnega Amerika še ni videla. Lindbergh pripominja, da se Amerika prepočasi oborožuje zaradi nesoglasja med ameriškimi narodi. Američani so zamenjali svojo lastno usodo z usodo Evrope, toda za dosego notranje edinosti morajo obrniti oči proč od starega kontinenta.

Opomin francoskega pisatelja

Pariz, 25. avg. s. Znani pisatelj La Rochelle opominja svoje rojake v uvodniku tednika »La Gerbe« in piše:

Morda ste pozabili na Trafalgar in na Fasciodo in na dejstvo, da ste se v desetih stoletjih zgodovine Francozi večkrat borili proti Angležem kakor pri katerem koli drugim narodom. Ali se ne spominjate več, kakšna je bila francoska politika v času, ko je Francija v resnici nekaj predstavljala, ko je niso obvladovale tajne sile in še manj klike židov, ki so zamenjali Pariz za Jeruzalem? Ali ste že pozabili, da je Anglija kot zaveznik streljala na francoske vojake v Mers el Kebiru in v Siriji? Ste že pozabili, da je Anglija vedno pripravljena zapustiti vse zaveznike in prijatelje, da reši svoje lastne gmotne interese?

Pisec zaključuje, da bi morala biti Francija hvaležna zmagovitim narodom, če ji dovolijo sodelovanje pri obnovi Evrope, ki se bo uresničila po vojni s Francijo ali brez nje.

Medministrski gospodarski odbor na Hrvatskem

Zagreb, 25. avg. s. Poglavnik se je odločil ustanoviti medministrski gospodarski odbor. V odboru bodo minister za narodno obrambo kot predsednik in ministri za finance, za gospodarstvo, poljedeljstvo, promet, zunanje zadeve in minister za pošto ter predsednik gospodarskega sveta in predsednik hrvatske delavske zbornice. Odbor se bo pečal z vsemi vprašanji, ki so v odnosu z gospodarstvom in ki jim jih bo dodelil šef države ali ministrski svet.

USA izpodrivajo Japonsko na čilskem trgu

Santiago de Chile, 25. avg. u. Zedinjene države hočejo kupiti celotno čilsko proizvodnjo rud, bakra, živega srebra, mangana, kobalta, svinca in molibdena. Doslej je bila japonska glavni kupec čilskega bakra. Japonski interesenti so skušali nedavno nabaviti večino proizvodnje kobalta. Zelo so Japonci tudi interesirani pri izkoriščanju ležišč čilskega mangana.

Napadalni sunki v Vzhodni Afriki

Uspešne letalske akcije — Bombe na Tobruk in Malto — Eno sovražno letalo sestreljeno

Glavni Stan Oboroženih Sil je objavil 24. avgusta naslednje 446 vojno poročilo:

V Cirenaiki znatno delovanje topništva in osnega letalstva na odseku pri Tobruku. Skupine nemških letal so uspešno bombardirale protiletalske baterije v trdnjavi ter ladje vluki. Naša lovska letala so sestrelila eno sovražno letalo.

Angleška letala so bombardirala Bengazi in napravila nekaj škode.

V vzhodni Afriki novi sovražni letalski napadi na postojanke pri Uolkefitu. Stalno delovanje naših oddelkov, ki so izvedli napadalne sunke med sovražne postojanke.

V pretekli noči je kraljevo letalstvo bombardiralo letališče v Mikabi na Malti. Izbruhnilo je mnogo požarov.

Operacijsko področje, 25. avg. s. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča:

Edinice kraljevskega letalstva so napadle, kakor poroča dnevno poročilo, letališče Mikabo na otoku Malti. Več sto rušilnih in zažigalnih bomb je učinkovito zadelo objekte. Opaženih je bilo osem požarov ob robu letališča. Z otoka so protiletalske strojnice in reflektorji skušali zaman otežkočati akcijo. Sovražni nočni lovci so neprestano napadali naše bombnike, ki so se nepoškodovani vrnili na oporišča.

Nemško odlikovanje italijanskih letalcev

Berlin, 25. avgusta s. Maršal Nemčije in vrhovni poveljnik nemškega letalstva Göring je podelil v imenu Hitlerja železni križec za hrabrost 22 italijanskim letalcem, ki so se junaško izkazali kot lovci in zaščitniki nemških borbenih skupin v bitki za Tobruk.

Uničen sovražni konvoj

21 ladij s skupno 122.000 tonami ter ena torpedovka, ena korveta in en stražni čoln potopljeni

Hitlerjev glavni stan, 25. avg. s. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja sledeče izredno poročilo:

Podmornice in vojne ladje, ki so operirale na odprtem morju, naznanjajo, da so uničile 25 sovražnih trgovskih ladij s skupno 148.200 reg. tonami. 21 od teh ladij s skupno 122.000 tonami so potopile podmornice po večdnevnem zasledovanju in po hudih borbah.

Ladje pripadajo konvoju, ki je bil namenjen iz Anglije v Gibraltar.

Razen tega so bili potopljeni ena torpedovka razreda »Afridi«, ena korveta in en spremljevalni čoln.

Samo 8 ladjam tega konvoja, ki je bil močno zaščiten, je uspelo pobegniti v portugalske teritorijalne vode.

Napad na bolniško ladjo

Berlin, 25. avgusta s. Na obalah Norveške je neka angleška podmornica hotela torpedirati neko nemško bolniško ladjo, kar ji pa ni uspelo.

Tudi Afganistan bo branil svojo neodvisnost

Kabul, 25. avg. s. Ob priliki obletnice narodne neodvisnosti je govoril afganski kralj Zahir-šah narodu in poudaril nujnost edinstva spričo sedanje svetovne krize. Poudaril je, da Afganci niso nikoli sprejeli tuje oblasti in so trdno odločeni varovati neodvisnost in narodne interese. Kralj je znova potrdil nevtralnost Afganistana in je izjavil, da bo država vodila tako politiko, dokler ne bo ogrožena neodvisnost države in kompromitirane njene pravice in interesi. Kralj je pozval narod, naj bo pripravljen, da izpolni vse svoje dolžnosti in se žrtvuje, če bo potrebno, za rešitev in nedotakljivosti države in njene neodvisnosti.

Nasilje nad Iranom

Rim, 25. avgusta s. Prva praktična posledica osmih Churchillovih in Rooseveltovih točk je bilo združenje med Rooseveltom in Stalinom. Druga je nasilnost Londona in Moskve proti Iranu z očitnim odobravanjem Rooseveltovim. Anglija čuti, da izgubiva tla pod nogami v tej državi in se ne ustraši nobenega nemoralnega dejanja za zmanjšanje nevarnosti, v katerih se nahaja.

Nenadna smrt turškega poslanika v Teheranu

Teheran, 25. avg. s. Listi poročajo o osuplosti iranskih političnih krogov zaradi nenadne smrti turškega poslanika Šatdavaza, ki je bil prvi predstavnik Turčije v Iranu in tudi poslanik v Rimu od leta 1923 do 1932. Podpisal je prijateljsko in spravno pogodbo med Italijo in Turčijo dne 30. maja 1928 in konzularno pogodbo med Italijo in Turčijo dne 9. septembra 1929. Vse te pogodbe so še v veljavi. Po bivanju v Rimu je odnesel Šatdavaz zelo velike simpatije do Italije. Zadržanje turškega tiska do Irana odobravajo dnevniki v Teheranu, ki to zadržanje primerjajo z lažnim in sovražnim zadržanjem anglosaksonskega tiska.

Japonske letalske akcije na Kitajskem

Tokio, 25. avg. s. Letalsko poveljstvo je objavilo komunike, v katerem pravi, da so japonska letala v času od 8. do 20. avgusta izvedla vrsto napadov na Čungking in okoliško področje. Ti letalski napadi so bili najhujši od početka vojne. Mesto je vselej napadlo po več skupin japonskih hidroavionov. Japonsko letalstvo je bombardiralo tudi druga mesta, ki se v njih zbira kitajska vojska. Razdejalo je več letališč v pokrajinah Anhvej in Kvangsi; na otoku Kajmanu je bilo razdejanih mnogo vojaških objektov. Težko je dognati, koliko kitajskih letal je bilo razdejanih pri teh operacijah, gotovo pa je, da je njihovo število sorazmerno veliko. Industrijsko področje severno od Čungkinga je bilo močno razdejano. Več tovarn je bilo popolnoma porušenih ali pa so do tal pogorele. Severno od Čungkinga so bile zadete tudi vojašnice. Japonska letala so prodrla celo 300 km daleč na zapad od Čungkinga. Pri teh operacijah ni bilo izgubljeno nobeno japonsko letalo.

Tokio, 25. avgusta s. Japonske sile, ki so 14. t. m. pričele obširno očiščevalno akcijo proti kitajskim komunistom v pokrajinah Šansi, Harar in Hopej, so odlično zaključile prvo fazo operacij in imajo zdaj obkoljene preostale kitajske sile v ravnini vzhodnega in osrednjega dela Hopeja. Poročajo tudi o drugih očiščevalnih operacijah in o uničenju več tisoč komunistov. Japonsko letalstvo je uspešno sodelovalo s kopno vojsko in izvedlo vrsto napadov na važno strateško oporišče Tajsujavo severno vzhodno od Kentinga v pokrajini Hopej.

Argentina odkupila italijanske ladje

Buenos Aires, 25. avg. s. Ves tisk vidno piše in toplo odobrava sporazum med Italijo in Argentino glede nakupa italijanskih ladij, ki so vsidrane v argentinskih pristaniščih.

Poznanjski nemški grad

Berlin, 25. avg. s. Kancelar Hitler je odredil, da se bo kraljevi dvorec v Poznanju v bodoče imenoval poznanjski nemški grad. Hitler bo v njem stanoval kadar koli bo obiskal Poznanj. V enem krilu gradu bo rezidenca okrožnega vodje.

Železniška nesreča v Bolgariji

Sofija, 25. avg. u. Na postaji v Belocenu sta trčila predvečerajšnjim dva vlaka. Bilo je nekaj ranjenih.

Odhod portugalskih čet na Azore

Lizbona, 25. avg. s. Listi posebno opozarjajo na odhod kontingenta čet na Azore in objavljajo fotografije vojaških svečanosti ob odhodu, ki se je vršila sredi Lizbone ob navzočnosti predsednika Salazarja in vseh visokih predstavnikov vojaških in civilnih oblasti. Bataljon je odšel na Azore in predstavlja izbrani zbor, ki je odlično vojaško opremljen.

Italijanski paviljon na velesejmu v Smirni

Carigrad, 25. avg. s. Mednarodnega velesejma v Smirni se je udeležila tudi Italija z razstavo gospodarskih proizvodov, ki je vzbudila občudovanje in hvalo turškega trgovinskega ministra in turških oblasti. List »Batan« piše, da je italijanski paviljon smotrna in moderna zgradba, urejena z okusom do vseh podrobnosti in bo razstava zadovoljila vse obiskovalce.

Izgon japonskih novinarjev iz Nizozemske Indije

Berlin, 25. avg. d. Oblasti Nizozemske Vzhodne Indije so izgnale zastopnike velikega japonskega lista »Tokio Ničі-Ničі«. Izgon je bil odrejen z utemeljitvijo, da je omenjeni japonski list objavljal članke, ki niso bili v interesu Nizozemske Indije. Mišljen je bil v prvi vrsti neki članek, v katerem je japonski avtor poudarjal potrebo, da se veliki vzhodnoazijski življenjski prostor organizira tudi s sodelovanjem Nizozemske Vzhodne Indije. Nizozemske oblasti so nadalje obdolžile japonski list zaradi objavljanja vesti o Japoncem sovražnih izgredih v Nizozemski Vzhodni Indiji.

Inserirajte v „Slov. Narodu“

Regulacija Malega grabna

Doslej so odkopali en meter zemlje v globino nove struge, ki bo utrjena z velikimi skalami in bo popolnoma ravna

Ljubljana, 25. avgusta.

Pred tedni je mestna občina obnovila dela za regulacijo Malega grabna v Mestnem logu. Mali graben je sicer majhen potok, v času večjega deževja pa odvaja ogromne količine vode v Ljubljanico. Pritisk teh voda je bil izredno močen in potok si je v ilovnati zemlji izkopal globoko strugo s številnimi ovinki, rokavi in zajedami.

Škodljivost delovanja vodnih sil, ki so trgale, izpodkopavale ter odnašale s seboj leto za letom velike količine zemlje, ni bilo mogoče ukrotiti z nobenimi provizornimi napravami. Kjer so se jim ljudje skušali zoperstaviti z utrjevanjem bregov s pomočjo brun in prepletenega šibja in protja, je bila obramba učinkovita le kratek čas. Voda je kmalu našla pot za take naprave in nadaljevala z uničevanjem zemlje.

Edino učinkovito sredstvo za ukrotitev Malega grabna je bila regulacija. Mestna občina se je je lotila, kolikor je imela sredstev na razpolago, že pred leti in je bil tedaj reguliran ves spodnji del potoka do izliva v Ljubljanico. Letos poleti so z deli nadaljevali in čaka jih še dobršen kos struge. Sedanja regulacijska dela potekajo nekako v sredini Mestnega loga.

V odseku, kjer delajo, bodo delavci odrezali vodi velik ovinek, ki se je že močno približal bližnji Cesti dveh cesarjev, obenem pa bodo zasuli več globokih zajed. Načrt v tem odseku predvideva popolnoma ravno strugo v dolžini 200 do 300 metrov in gre v bližini obrežnega travnika.

Ko so se lotili dela, so najprej odkopali travno rušo in jo zložili kakor obrambne okope vzdolž projektirane nove struge. Nato so položili tirnice, pripeljali vagončke in začeli z odkopavanjem. Zemljo, ki jo nakopljejo, sproti odvažajo na spodnji in zgornji konec v široko staro strugo potoka in tako v smislu načrta istočasno urejajo novi in stari del bodočega vodnega korita.

Dela gredo po načrtu naprej in so doslej odkopali približno en meter zemlje v globino nove struge. Uravnali in zravnali so tudi odsek na desnem bregu stare struge. Ker potrebujejo za učinkovito regulacijo tudi skale, so na mestu, kjer je nekoč že stal most čez Mali graben, zgradili nov provizoričen most. Kamenje, ki ga dovažajo po Cesti dveh cesarjev, spravljajo v vagončkih preko mostu na levi breg.

Če ne bo nagajalo jesensko deževje, bodo regulacijska dela končana že letos. Z njimi bo celotna regulacija Malega grabna zelo napredovala in sčasoma bo mogoče znova koristno izrabljati mnogo zemlje, ki jo je zdaj brezobzirno pustošila vodna sila. Sicer pa je na tem krhkem in mokrem svetu potrebna velika previdnost tudi pri kopanju globokejših jarkov, ki naj odvajajo talno vodo. Ob novih mestnih hišicah v Mestnem logu je mestna občina izkopala na obeh straneh dva globoka jarka, ki naj odvajata vodo in drugo nesnago v Mali graben. Jarka pa nista bila utrjena in pri prvem močnejšem deževju je voda zagospodarila v njih po mili volji in zlasti pri spodnjem delu popolnoma deformirala prvotno obliko.

Obvezno cepljenje proti davici

na ozemlju ljubljanske občine in predpisi za njega izvedbo

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, člena 6. Ducejevega razglasa z dne 17. maja 1941-XIX, člena 6. kr. ukaza z dne 18. maja 1941-XIX, št. 452, in člena 1. kr. ukaza z dne 7. junija 1941-XIX, št. 454, kakor tudi zakona z dne 10. januarja 1930. in pravilnika ministrstva za socialno politiko in ljudsko zdravje bivše kraljevine Jugoslavije z dne 28. marca 1930., katerih slednja dva se nanašata na zatiranje nalezljivih bolezni in na cepljenje zoper nje,

glede na to, da se v ljubljanski občini endemična gnezdišča davice vztrajno ponavljajo,

smatrajoč za potrebno, da se odredi obveznost cepljenja zoper davico na ozemlju ljubljanske občine, in

po zaslišanju pokrajinskega šefa za zdravstvo in ravnatelja Higienskega zavoda odreja:

Člen 1. Cepljenje zoper davico je obvezno za otroke obojega spola med 18. mesecem in 10. letom starosti, bivajoče na ozemlju ljubljanske občine.

Člen 2. Zoper davico je treba cepiti z difteričnim cepivom, ki vsebuje najmanj 25 U. A. na 1 cm³ in ki ne sme biti starejše od treh let.

Člen 3. Higienski zavod v Ljubljani oskrbi nakup anatoksina tiste kakovosti, ki jo predlaga mestno poglavarstvo ljubljansko.

Člen 4. Če se uporablja difterični anatoksin s 25 U. A., se praviloma dajeta dva podkožna vbrizga in sicer po 1 in 2 cm³ v razmaku 15—21 dni.

Ob morebitni potrebi profilakse je dovoljen, po presoji pokrajinskega zdravstvenega oblastva, še tretji vbrizg z 2 cm³ iste vrste cepiva, in to 6 mesecev ali eno leto po drugem vbrizgu.

Člen 5. Cepljenja so oproščeni, po predlogu ravnatelja Higienskega zavoda v Ljubljani ali mestnega fizika ljubljanskega, otroci, ki so slabotni, limfatični, jetični, z ledvičnimi obolenji, ki bolujejo za eksudativno diatezo, na srcu in tisti, ki so že imeli davico ali bili cepljeni zoper davico.

Člen 6. Javno cepljenje je brezplačno in ga morajo opraviti občinski zdravniki.

Zasebni zdravniki smejo cepiti po naročilu otrokove rodbine, a vselej le po gornjih pogojih. O vsaki cepitvi morajo takoj, ko opravijo drugi vbrizg, poročati pismeno občinskemu zdravstvenemu uradu (mestnemu fizikatu) in pri tem navesti za otroka ime, priimek, očetovo ime in starost, izvor cepiva, uporabljeno metodo in število narejenih vbrizgov.

V takih primerih se cepivo lahko dobi iz zaloge Higienskega zavoda za plačilo samo nabavnih stroškov.

Člen 7. Občinski zdravstveni urad (mestni fizikat) mora imeti vse cepljence v točnem razvidu.

Člen 8. Za sprejem v klimatične kolonije in druge otroške skupnosti je potreben dokaz, da se je cepljenje opravilo vsaj en mesec pred prihodom v zavetišče.

Člen 9. Ljubljanskemu županu in ravnatelju Higienskega zavoda se poverja izvedba te naredbe in določitev kraja, dneva in ure, kjer in kdaj naj se opravlja cepljenje.

Člen 10. Osebe, ki imajo nad obvezniki cepljenja očetovsko oblast, varuštvo ali skrbstvo in vsi drugi, ki bi prekršili določbe te naredbe, se kaznujejo v denarju do L 1000.—.

Člen 11. Ta naredba stopi takoj v veljavo in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Visoki Komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Velika javna dela v Srbiji

Gradnja in popravilo cest in mostov — Preskrba prebivalstva z vodo

Beograd, 24. avgusta.

Za javna dela v Srbiji je bila določena v sporazumu z nemško vojaško upravo ena milijarda dinarjev. Komisar v ministrstvu za javna dela ing. Stanislav Josifović je dal sotrudniku »Donauzeitung« daljšo izjavo o nameravanih javnih delih. Gre za znatno zboljšanje cestnega omrežja, osuševanje močvirij, regulacijo rek, preskrbo mnogih krajev s pitno vodo in obnovo javnih poslopij. Tako obsežna javna dela bodo znatno omilila brezposelnost.

Ceste in mostovi

Na temelju zakona iz leta 1934. je bilo razdeljeno cestno omrežje v državne, banovinske in občinske ceste, toda samo polovico vsega cestnega omrežja, ki je znašalo takrat okrog 40.000 km, je bila uporabna za tovorne avtomobile. Zdaj je v Srbiji državnih cest okrog 2.600 km, banovinskih pa 11.000 km. Razmerje glede cest, uporabnih za tovorne avtomobile, je ostalo isto. Večina cest pa nima solidnega spodnjega ustroja, tako da živahnejšega prometa sploh ne morejo vzdrževati.

Najprej bodo porabili 230,000.000 din za obnovo med vojno porušenih cest in mostov. Dalje bodo zgradili ceste iz Beograda v Topolo in Kragujevac. Cesta Beograd-Smederevo bo tlakovana. Utrjene in tlakovane bodo ceste Beograd - Lazarevac, Beograd - Obrenovac in Pančevo - Vršac. Končno bo zgrajena tudi cesta Požarevac. Končno bo dograjena na cesti Požarevac-Zaječar zveza med Zagubico in Banjo Brestovačko. 100 milijonov din je pa določenih za popravilo vseh državnih in banovinskih cest. Cestne zveze dobi tudi več rudnikov, tako Bor, Senjski rudnik, Krupanj, Zajačka in Gorlački. Posebno nujno je tudi zboljšanje potov. V 118 mestih in večjih krajih bodo ceste tlakovali. Nekatera javna dela so se že pričela, tako v okrajih Obrenovac, Topolia, Ralja in Zagubica. Težkoče so pa nastale zaradi pomanjkanja strojev in orodja. Ceste bodo gradili in popravljali poldrugo leto in zaposlenih bo okrog 30.000 delavcev.

Regulacija rek

Prav tako obsežen načrt je predviden tudi za osušitev močvirnatih krajev in regulacijo novih rek. Za ta javna dela se bo porabilo 170,000.000 din, 100,000.000 din je že na razpolago, za 25,000.000 din bo melioranih v okolici Šabca med Drino in Savo 45.000 ha zemljišča in zgrajeni bodo tudi odgovarjajoči nasipi da ne bo več poplav. Za javna dela pri Obrenovcu je določenih 10,000.000 din. V načrtu je tudi zgraditev kanalov in jezov. Pri Smederevu bodo izsušili desni breg Donave.

Obsežna javna dela se obetajo tudi Banatu, kjer bodo izkopali več kanalov, da izsuše močvirja. Zaradi obilnih padavin v zadnjih letih niso mogli obdelovati okrog 30.000 ha zemlje. Ko bodo ta močvirja izsušena, bo znašal presežek letine nad 300.000 metrskih stotov. Največja javna dela se pa pripravljajo v dolini Velike Morave. Za ta javna dela je določenih 550 milijonov din. Tudi tu gre za regulacijo in melioracijo rek, zlasti reke Senice pri Palanki. Tu je vsako leto okrog 45.000 ha zemlje več tednov pod vodo. Za vsa ta dela bo potrebnih okrog 6,000.000 delovnih dni in delalo bo 30.000 delavcev približno 2 leti in pol.

Preskrba z vodo

Preskrba z vodo zlasti s pitno je bila že od nekdaj težko vprašanje v kraških gorskih krajih Srbije. V okviru določenih javnih del bo odstranjen tudi ta nedostatek. Najprej bodo zboljšali vodovodno omrežje v mestih, potem bodo pa zgradili mnogo vodnjakov in manjših vodovodov. V poštev pride 48 mest in vasi. Za ta dela je določenih 20,000.000 din. Dela bodo trajala približno poldrugo leto.

Smrt japonskega učenjaka

V Tokiu je umrl nedavno znani japonski raziskovalec raka in bivši rektor cesarske univerze v Tokiu Matao Nagayo. Na smrtni postelji mu je bil podeljen naslov barona, s katerim ga je odlikoval japonski cesar za zasluge na polju znanosti. Matao Nagayo je študiral od leta 1907. do 1910. v Nemčiji, kjer si je pridobil znaten del svojega znanja.

180 četnikov in komunistov ustreljenih

Kratka bitka med hrvatskim vojaštvom ter četniki in komunisti blizu Korduna

Po objavljenem poročilu z uradnih hrvatskih mest so družbe komunistov in četnikov 2., 3. in 9. avgusta ponovno napadle vasi v Liki Vrtoče, Krujuše in Lastvo, kjer so porušile več hiš in pobile več ljudi. Uradno hrvatsko poročilo pravi, da je bilo mučenih in ubitih tudi več žensk in otrok, med njimi celo nekaj dojenčkov. Župnik v vasi Krujuše je bil najprej večkrat ranjen potem so mu pa odsekali glavo in vrgli njegovo truplo v gorečo cerkev. Več vaščanov so četniki baje zapodili v goreče hiše in jih zaprli, da so živi zgoreli.

Ta čas je bilo pa obveščeno o napadu hrvatsko vojaštvo, ki se mu je posrečilo dohiteti del napadalcev v območju Korduna. Tam se je vnela kratka bitka, v kateri je vojska ujela 180 četnikov. Vsi so prišli pred izredno sodišče, ki jih je obsodilo na smrt, in takoj so bili ustreljeni.

Kanonik dr. Pavel Lončar obsojen na smrt

Izredno sodišče v Zagrebu je obsodilo na smrt stolnega kanonika dr. Pavla Lončarja. Pred sodišče je prišel zaradi državi nevarne propagande proti ustaškemu pokretu in zaradi žalitve poglavnika dr. Pavelića. Ta smrtna obsodba je vzbudila v hrvatski javnosti veliko pozornost. To je namreč prvi primer, da je prišel pred izredno sodišče višji duhovnik in da je bil proti njemu uporabljen zakon v vsej svoji strogosti. To naj bi bilo obenem svarilo nasprotnikom režima v klerikalnem taboru. Stolni kanonik dr. Lončar je bil, kot rečeno, obsojen na smrt, toda smrtna obsodba ni bila izvršena, kajti pravosodni minister je zamenjal smrtno kazen z 20 letno robijo.

10.000 kun nagrade za izsleditev komunistov

Veliki župan v Zagrebu je izdal tiralico za potepuhi in komunisti, ki se mude nekje v okolici Sesvet pri Zagrebu. 19. avgusta so opazili v tem gozdu okrog 10 potepuhov, ki so iz zasede streljali na nekega orožnika. Napadalci so se potem umaknili v hribe severozapadno od Zagreba. Na njihove glave je razpisana nagrada 10.000 kun.

Dva komunista ustreljena

Iz Beograda poročajo, da so varnostni organi v soboto 13. t. m. proti večeru ustavili v parku pri dijaškem domu znanega komunista, črkoslikarja Štefana *Gledjo* in študenta trgovske visoke šole Pravoslava *Marinkoviča*. Komunista sta hotela streljati na varnostne organe. Ti so pa njuno namero pravočasno opazili in oba na mestu ustrelili.

Kako je bilo pred 25 leti

„Slovenski Narod“ leta 1916

Patrijotična darila

Istega dne je »Slovenski Narod« poročal:

Patriotična darila volnenine, kavčuga in raznih vojnih kovin se še vedno sprejemajo. Kdor ima kaj pripravljenega naj odda darilo pri magistratni nabiralnici, srednja hiša, levo, pritličje, spredaj. Ravnotam se sprejemajo tudi še mesingasti kuhinjski možnarji, bodisi kot čisto darilo, bodisi proti izmenjavi z železnimi ali pa kamenitimi ali porcelanastimi možnarji, ki jih je še dobiti.

Zapiranje prodajalnic v trgovinskih obrtih

V petek, 1. septembra 1916., je »Slovenski Narod« poročal:

Z razglasom c. kr. deželne vlade z dne 25. julija 1916. dež. zak. št. 35. so se začasno razveljavljene določbe razglasa c. kr. deželnega predsednika z dne 11. aprila 1913. dež. zak. št. 15 o delovnem času in o zapiranju prodajalnic v trgovinskih obrtih in v sorodnih opravilnih obratih v mestnem ozemlju Ljubljane in v okolici zopet uveljavile. Z ozirom na to morajo biti pri vseh v mestnem ozemlju Ljubljane vštevši Spodnjo Šiško, dalje v krajih Zgornja Šiška, Udmat, Selo, Moste in Glince (ljubljanska okolica) obratovanih obrtih, pri katerih se blago prodaja v opravilnih prostorih (prodajalnicah) odprtih za promet odjemalcev, ti prostori s pisarnami in s skladišči vred, ki spadajo k njim — z izjemami, spodaj navedenimi — zaprti v času od pol 8. ure zvečer do pol 7. ure zjutraj. Pri trgovini z živili smejo biti prodajalnice odprte do pol 9. ure zvečer. Nadalje smejo biti na delovnik pred nedeljo ali praznikom prodajalnice za živila odprte do 9. uri zvečer, ostale prodajalnice pa do pol 9. ure zvečer. Pri prodaji blaga pekarske in mesarske obrti, kakor tudi pri prodaji mleka, se ne smejo prodajalnice odpreti pred 5. uro zjutraj.

Varstvo mladine

Istega dne je »Slovenski Narod« poročal: V varstvo mladine je izdalo štajersko namestništvo jako strog ukaz. Po tem ukazu je mladini do izpolnjenega 17 leta prepovedano javno pušiti in se po 9 uri zvečer muditi izven doma. Tudi v javnih lokalih se sme mladina muditi le do 9 zvečer in le v spremstvu staršev ali varuhov ali mojstrov. V kinematografe sme mladina hoditi le če so predstave izrečno označene kot primerne za mladino in le če je predstavi pred 8. uro konec. Prepovedano je prodajati mladini tobak, igrače in nepotrebne stvari. Tudi odrasli, ki bi mladini omogočili storiti take prestopke, zapadejo kazni. Tobak in kvarte, ki jih dobe policijski organi pri taki mladini, je oddati za bolne in ranjene vojake.

Nove davščine

V soboto 2. septembra 1916. je »Slovenski Narod« poročal: Danes je izšla cesarska naredba, ki določa vojno doklado na neposerdne davke in zvišanje neposrednih davkov. Dohodek iz tega zvišanja bo z dohodki iz zvišanja davkov na žganje, iz podraženja tobaka in iz poštnih in železniških pristojbin, ki se naložé, namenjen za plačevanje obresti od vojnih posojil. Za obresti štirih vojnih posojil je treba na leto 750 milijonov. Zvišanje direktnih davkov se zgodi v obliki doklade. Na hišnonajemninski, na hišnorazredni davek in na davek od plač se doklada ne naloži. Doklada na dohadarino se začne pri dohodkih tritisoč kron in bo od 15% narasla na 70%. Doklada k posebni dohodnini bo progresivna. Pridobitne družbe katerim se glavnica obrestuje z več kakor 6%, bodo plačevale rentabilitetno doklado od 30 do 80%. Pri splošni pridobnini bo znašala doklada za 3. do 4. razred 60%, za I. in II. razred 100%. Zemljiški rentni in tantijemski davek se obremeni s proporcionalno doklado. Pri zemljiškem davku bo znašala doklada 80%, pri rentnem davku in pri davku od tantijem 100%. Avtonomne korporacije ne bodo smele te vojne doklade obremenjati. Vojne doklade se bodo v davčnem letu 1917. plačevale ob plačilnih terminih rednih davkov. Za leto 1916. se določi poseben termin. Vojne doklade bodo nesle kakih 200 do 210 milijonov in sicer doklada na zemljiški davek 42 milijonov, doklada na splošno pridobnino 29 milijonov, doklada na posebno pridobnino 29 milijonov, doklada na rentni davek 12 milijonov (l. 1916. pa 6 milijonov), doklada na davek od tantijem 3 milijone in doklada na davek od dohodarine 84 milijonov.

Danes je izšla cesarska naredba, ki določa zvišanje kolekovin in neposrednih pristojbin. To zvišanje se pa ne tiče tistih pristojbin, ki so bile že lani zvišane, to je pristojbin od dediščin in daril, sodnih in zavarovalnih pristojbin. Ta naredba stopi v veljavo 1. oktobra 1916. Računa se, da bo to zvišanje neslo na leto kakih 70 milijonov kron.

Izšla je nova cesarska naredba, ki določa davek na vžigalice. Plačevati bo po 2 vinarja od škatljice, v kateri ni več kakor 60 nežveplanih ali 90 žveplanih vžigalic. Za vžigalice se bodo določile tudi najvišje cene. Od drugih vžigal bo po teži in velikosti plačevati 50 vinarjev za 1 K ali tri krone davka. Ta novi davek postane veljaven 18. septembra in bo nesel na leto 15 milijonov kron.

Mast, grah in klobase

V torek 29. avgusta 1916 je »Slovenski Narod« poročal: Mestna aprovizacija prodaja mast v vojni prodajalni v Gosposki ulici št. 7 in ne več v cerkvi Sv. Jožefa. Suh grah 1 kg po 1 K 30 v se prodaja v isti vojni prodajalni v Gosposki ulici. Gostilničarji, zavodi itd., ki rabijo večje množine graha, naj se zglase zaradi nakaznice v mestnem tržnem uradu v III. nadstropju. — Za nadrobno trgovino s klobasami je deželna vlada določila naslednje najvišje cene za en kg. Za krakovske in debrecinske klobase 14 K, za brunšviške 10 K, za pariške 10 K 50 v, za ekstraklobase 10 K 50 v, za safalade in hrenovke 10 K, za sveže kranjske klobase 11 K, in za polprekajene kranjske klobase 12 K 40 v.

Zadnji kralj poroča

Namesto venca na grob gospe baronice Gerte Lazarini je darovala gopa Fani Urbanc iz Ljubljane Rdečemu križu 100 L. Iskrena hvala!

Pošto naj dvignejo: Babšek Francka, magistratna uradnica, Bergelj Ivan, Glinška cesta; Borišek Boža, Ljubljanski dvor; Brozovič Franc, urednik »Jutra«; Čampa dr. Matija, dir. drž. žel.; Dagarin Petar, carinski uradnik; Funtek Mici, Gruden Maca, Keržičeva ul. 6; Hvala Božo, direkcija drž. žel.; Jezeršek Anica, Frančiškanska ulica; Kutnar Mira, glavna pošta; Matelič Marija, Vič, meščanska šola; Milojevič Terezija, Glavarjeva 10- I; Musič Milodo, Celovška cesta 30; Naglas, zaloga pohištva, Novi trg; Oliřčič Robert, poštni kontrolor; Pečnikar Milica Dolenjska cesta; Petrovič Živa, učiteljica, Gradišče; Ramovš Jože, trg. pomočnik, Moste; Roškar Janko, učitelj; Sancin Franc, luščilnica riža; Smodiš Janko, revizor; Svetič Miroslava, Grbičeva ul. 7; Šembrek Terezija, Tavčar Ivan, glavni kolodvor.

Dokumente z diplomo naj dvigne gospa dr. Wudler Frida.

V tajništvu naj se zglasita Eržen Franko, Čopova ul. 10, in Tavčar Peter, Ilirska ulica 12.

Na poizvedovalni oddelek Rdečega križa je prišlo nekaj obvestil o pogrešancih. — Svojce naprošamo, da jih dvignejo v naši pisarni na Miklošičevi cesti 22 b: Aleksič Miloj, Anžur Franc, Arandjelovič Voja, Bajželi Nela, Bajžel Fornelija, Bratuž Minka, Bubalo Marica, Čretnik Drago, Draščič, družina, Drobnič Frančiška, Jovanovič Dušan, Kunc Blaž, Martinčič Abel, Mayer Ela, Milivojevič Olivera, Mlejnik Karel, Preca Danica, Petrovič Mihajlo, Robar Tilka, Simovič Marija, Smolič Marija, Stevanič-Čakič Pepca, Sučič Anica, Šabec Anton, Šinkovec Mira, Vasič dr. Milivoje, Vasič Pera, Ves Ana, Wigele Olga, Zupanc Jože.

Za strokovno nadaljevalno šolo

Ljubljana, 25. avgusta.

Velika Ljubljana se bo v kratkem uvrstila med ostalih 25 velikih mest Italije, ki imajo nad 100.000 prebivalcev. Da je zares veliko mesto, dokazujejo številne šole, ki jih imamo v Ljubljani. Samo za srednješolce je 7 lastnih šolskih poslopij, klasične in realne gimnazije, na teh šolah imamo 5266 dijakov in 1250 dijakinj. Naša univerza je dobila zadnje čase dve novi dograjeni šoli, dve se pa še gradita, in sicer: kemični in mineraloški institut. Zavod za strojni oddelek (strojništvo) je bil dograjen že pred meseci. Kupljeno je zemljišče za institut vodne zgradbe na Mirju pri Gradaščici. Za zavod za preiskavo materiala je že dograjeno novo poslopje. Ljudskih, osnovnih in meščanskih šol je dovolj vse naokrog Ljubljane, tako v bivši Spodnji in Zgornji Šiški, v Mostah, na Viču sta dve šoli, za Bežigradom tudi dve, na Barju, na šmartinski cesti pri Sv. Križu ena šola, nadalje v mestu dekliška šola pri Sv. Jakobu, na Vrtači, na Grabnu, na Prulah in na Ledini. Zadnjih pet šol pa obiskujejo vajenci in vajenke. Za trgovske vajence je trgovski gremij zidal že pred leti lastno trgovsko vajeniško šolo na dvoriščnem traktu Trgovskega doma v Gregorčičevi ulici. Poslopje je dvonadstropno in opremljeno z vsemi potrebščinami za trgovsko strokovno nadaljevalno šolo.

Samo obrtni vajenci in vajenke nimajo lastne velike moderne šole z učilnicami-delavnicami, ki bi jo bilo treba urediti že pred desetletji, ne pa kupiti samo zemljišče v izmeri 11.000 m² na Linhartovi cesti. Strokovna nadaljevalna šola bi tudi služila za tehnološki obrtniški muzej. Gradbena parcela se je tudi iz tega vidika kupila. Na tej šoli bi bili tudi pomočniški in mojstrski tečaji, kakor jih imajo za elektrotehnične vajence že 18 let v Ljubljani na srednji tehnični šoli. Poučujejo profesorji, inženjerji, strokovni mojstrski učitelji. Na tem tečaju napravijo vajenci, ki se uče zadnje leto ali pa ko so se ravno izučili, izpite v elektrotehnični stroki.

Ljubljana potrebuje strokovno nadaljevalno šolo, ki bi bila obenem tehnološki obrtniški muzej.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Ponedeljek, 25. avgusta: Ludovik.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Huzarjeva ljubezen.
Kino Sloga: Morska zvezda.
Kino Union: Zenobia.
Kino Moste: Resignacija in umirajoče pleme.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12, Komotar, Vič — Tržaška cesta 48.

Poziv madžarskim državljanom v Ljubljanski pokrajini

Kr. madžarski konzulat v Trstu, via Domenico Rossetti 66 poziva vse madžarske državljane moškega spola, rojene v letu 1919 in 1920 in bivajoče v Ljubljanski pokrajini, da mu v 30 dneh po objavi tega poziva pismeno sporoče svoje točne naslove.

Iz Novega mesta

— **Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti vpisuje dnevno.** Solnina je 65 lir. Pouk se bo začel 9. septembra. 365 n

9. mednarodni filmski festival v Benetkah

Letošnji IX. mednarodni filmski festival v Benetkah se prične 30. avgusta. Vsak narod, ki bo zastopan v Biennali s svojimi filmi, bo imel v Benetkah kot svojega zastopnika člana vlade ali pa predstavnika svoje filmske industrije. Filmi, ki jih bodo v Benetkah prikazovali, bodo ocenjeni in nagrajeni. Tekmovali bodo za Mussolinijev pokal za najboljše inozemsko filmsko delo in za Mussolinijev pokal za najboljši italijanski film. Poleg tega je določenih deset umetniških nagrad za prikazovane filme, osem častnih plaket za kratke filme in več kolajn za posebne umetniške uspehe. Filme je treba poslati v Benetke do 25. t. m.

175 letnica gledališča v Leipzigu

Staro gledališče v Leipzigu proslavi letos v oktobru 175-letnico svojega obstoja. Med drugim bo prirejen tudi slavnostni teden originalnih premier. Teden se prične 11. oktobra. Na sporedu so H. Schwarzova tragedija »Kassandra«, H. J. Häckerjeva Kolumbovska drama »Plovba na zapad«, drama Richarda Billingerja »Meluzina«, komedija Fr. Schleyvogla »Modra Dunajčanka«, drama K. Vettera »Vas se prebuja« in komedija Zdenka Kraffta »Vladna kriza v Ischlu«. Leipziško gledališče ima bogato tradicijo in na njegovem odru je nastopala tudi slavna igralka Neuberjeva.

Metternich in mesarski pomočnik

Nekoč je bil Metternich v okolici enega svojih gradu na izprehodu. Srečal je mesarskega pomočnika, ki je gnal v mesnico teleta. Dečko se je ozrl na Metternicha, ne da bi ga pozdravil. Metternich je ustavil kočijo in ga vprašal: »No, fant, kaj ne veš, kdo sem?« — »Kako bi ne vedel?« — »Zakaj se pa ne odkriješ?« — »Ker moram držati teleta z obema rokama. če bi ga pa vi hoteli malo prijeti, bi se rad odkril. A kaj ko bi potem to neumno tele mislilo, da sem pozdravil njega?« Po tem odgovoru je Metternich molče nadaljeval svojo pot.

Pridelovanje riža v Italiji

Pridelovanje riža v Italiji je bilo letos zopet razširjeno. Doslej so bili posevki osredotočeni skoraj na nekaj pokrajin v Severni Italiji, kjer so ugodni pogoji glede namakanja (Milan, Pavia, Verzelli in Novarra). Ko so že pred leti napravili ugodne izkušnje s pridelovanjem riža tudi v Siciliji in Kalabriji, se je odločila letos skupina severotalijanskih kmetovalcev za skupen poskus pridelovanja riža tudi v Apuliji. Najprej so zasejali z rižem 120 ha zemljišča blizu mesteca Gerignola. Prvi uspehi so zadovoljivi in tako lahko računamo, da bo pridelek riža v prihodnjih letih v Italiji še večji, vsaj tam, kjer glede namakanja ni nobenih težav.

Deset sinov na bojišču

Nemški tisk je nedavno poročal iz Nürnberga o rodbini v vasi Happingu v tako imenovani Herbruški Švici. To je rodbina, ki bi jo po pravici imenovali vojaško. Steurova rodbina ima na bojišču deset sinov. Dva sinova sta se udeležila svetovne vojne in sta bila za hrabrost zdaj odlikovana s srebrnimi bavarskimi kolajnami. Zakonca Steuer sta imela 19 otrok in mati je bila odlikovana z zlatim častnim materinskim križcem.

Nedelja je zaključila pasje dni

V Šiški so včeraj skromno, vendar slavnostno počastili god svojega patrona

Ljubljana, 25. avgusta

Z včerajšnjim dnem je bilo konec režima pasjih dni in nedelja bi se bila kmalu izneverila letošnji tradiciji, ko so bile domala vse tople in solnčne. Sobotni popoldan je bil še lep in jasen, nedeljsko jutro pa se je že prebudilo v megli in oblakih, da ni bilo mogoče zanesti se na stalnost vremena. Sredi dopoldneva se je že enkrat zdelo, da se bodo oblaki razmaknili in da se bo izcimil solnčen dan, toda bil je le slaboten poskus, ki ni uspel. Visoki oblaki so gospodovali vse do večernih ur, ko je pri zahodu solnce za nekaj časa obsijalo mestne strehe.

Pri takem vremenu so marsikoga obvladali pomisleki, da bi se podajal na daljše izlete. Sicer so mnogi najvztrajnejši kolesarji zasedli svoje konjičke in se odpeljali v okolico z najboljšimi upi, vendar so se kmalu vračali. Večina meščanov je ostala doma in se dopoldne razlila po cerkvah, kavarnah in promenadi, popoldne pa v kinomatografe in v dramo, kjer so že v soboto zvečer neoficialno otvorili predsezono z najbolj uspelimi reprizami iger ob koncu pretekle sezone.

Car včerajšnje nedelje pa je bilo praznovanje godu farnega patrona sv. Jerneja v Šiški. Komarjeva nedelja je za naše meščane že nekak tradicionalen praznik velike mestne skupnosti, ko vsak meščan smatra za dolžnost, da počasti prijazne šišenske ulice in prebivalce s svojim obiskom. Kljub resnim časom je tudi včeraj vladalo v Šiški svečano in živahno vrvenje. Dopoldanski maši v stari cerkvi je prisostvovalo veliko število vernikov, tako da je bila cerkev natlačena in jih je mnogo moralo slediti verski svečanosti pod vhodnimi oboki.

V bližini so postavili svoje stojnice kramarji in bilo je naprodaj vsake vrste sladkih in sočnih odpustkov. Okrog pisanega blaga so se ves dan ustavljali mladi in stari, žensko in moško. Veliko veselja so imeli zlasti otroci, ki so jim oči tako neusmiljeno visele na teh sejmarskih dobrotah, da se niso mogli tako dolgo ločiti od njih, dokler ni očka ali mamica, stric ali boter odprl denarnice. Še več pa je bilo živahne zabave za odrasle v strelnem paviljonu, za mladino pa na vrtiljaku v Betjaški ulici.

Popoldne pa so domačini in ostali meščani zasedli skoro vse znane in manj znane gostilne. Ob vrčkih piva in desetinkah ter pollitrih vina s skromnimi prigrizki so se sešli prijatelji, znanci in sorodniki ter pomodrovali o vseh tekočih dogodkih, kakor je navada. Povsod je vladalo živahno razpoloženje, vendar vse v dostojnem okviru kakor se spodobi za resne čase. Ponekod se je oglasila tudi ubrana slovenska pesem.

V mestu pa je nedeljo zaključil živahen vrvež na promenadi in po javnih lokalih, ki imajo prostore na prostem. Noč je bila jasna in zvezdnata.

DNEVNE VESTI

— **Pravice italijanskega iznajditelja.** Angleška propaganda je nedavno objavila, da razpolaga Anglija z novim tajnim orožjem, in sicer s takozvanim radiogoniometrom, s katerim se določa položaj sovražnih letal tudi ponoči, v megli in sploh v okoliščinah slabe vidljivosti. Propaganda pravi, da gre za iznajdbo angleškega inženjerja Watta, v resnici pa si je pridobil prvi patent za to napravo italijanski inženjer Montu, dne 31. januarja 1935.

— **Dr. Pavelič častni meščan Zemuna.** Odposlanstvo mesta Zemuna je bilo sprejeto v petek pri dr. Paveliču. Sprejemu so prisostvovali tudi maršal Kvaternik, zunanji minister in notranji minister. Odposlanstvo pod vodstvom župana Seiferta je naprosilo poglavnika naj sprejme častno meščanstvo vzhodnega obmejnega mesta Hrvatske. Poglavnik se je za počastitev zahvalil.

— **Sodelovanje Italije in Hrvatske v tekstilni proizvodnji.** V Zagrebu je bil ustanovljen konzorcij za razvoj tekstilne industrije, ki bo tesno sodeloval z italijansko tekstilno industrijo. Predvsem se misli na ustanovitev velike tekstilne tovarne na Hrvatskem, kakršno je hotelo zgraditi že pred leti italijansko podjetje Snia Viscosa, toda beograjska vlada ni dopustila razvoja hrvatske tekstilne industrije. Novo podjetje bo dobivalo surovine iz velikih gozdov Bosne, ki bo lahko dobavljala celulozo najboljše kakovosti.

— **Nova tržišča za italijanske filme.** Filmske potrebe Madžarske bo v bodoče, razen nemške filmske industrije, krila v glavnem italijanska filmska produkcija. Sama madžarska filmska produkcija premore letno 50 filmov, madžarska pa potrebuje letno najmanj 200 novih filmov.

— **Reorganizacija hrvatskega državnega arhiva.** Hrvatski državni arhiv, v katerem je mnogo važnih dokumentov iz hrvatske zgodovine, bo reorganiziran in dostopen javnosti. V arhivu je shranjena tudi zlata bula, s katero je kralj Bela leta 1243. povzdignil Zagreb v kraljevsko svobodno mesto.

— **Hrvatska mladina v Vratislavi.** V Vratislavi pripravljajo veliko svečanost Hitlerjeve mladine. Svečanosti se udeleži tudi odposlanstvo hrvatske ustaške mladine.

— **9300 prijavljenih Slovencev v Zagrebu.** Po podatkih zagrebške ustaške policije se je prijavilo do četrtka opoldne 9.300 Slovencev s stalnim bivališčem v Zagrebu.

— **Skrb za otroke na Spodnjem Štajerskem.** V okrožju Celje je bilo s 1. avgustom otvorjenih 5 otroških vrtcev, v septembru bo pa otvorjenih še 13 približno za 950 otrok. V juliju je bilo 21 materinskih posvetovanj in zdravniki so preiskali 1051 otrok. V okrožju Maribor so imele otroške vrtnarice nad 200 obiskov na domu. Kot najpogostejši bolezni sta bili ugotovljeni rahitis in tuberkuloza. V okrožju Maribora je bilo 1. avgusta otvorjenih 11 otroških vrtcev, ki jih poseča 672 otrok. Otvoriti pa nameravajo še 25 otroških vrtcev.

— **Arizacija židovskih trgovin v Zagrebu.** Na Hrvatskem se je pričela cenitev židovskih trgovin, vrednih nad 200.000 kun. V cenilni komisiji sta poleg zastopnika države po en zastopnik delodajalcev in delojemalcev. Ko bo komisija končala svoje delo, preidejo vse židovske trgovine v hrvatske roke. V židovskih trgovinah, ocenjenih manj kakor 200.000 kun, je arizacija večinoma že končana.

— **Enotni napisi v Zagrebu.** Zagrebški župan je odredil, da morajo imeti vse trgovine enotne napise. Za napise bodo poskrbeli zagrebški umetniki. Izginiti morajo vse neokusnosti in vse, kar je zdaj na napisih nehrvatskega.

— **Poštni promet med Hrvatsko in Medjimurjem.** Hrvatska poštna uprava je odredila, da je treba smatrati poštne pošiljke v Medjimurje v poštnem pogledu, kakor da se pošiljajo na Madžarsko. Zato veljajo za te pošiljke poštne pristojbine kakor za pošiljke na Madžarsko.

— **Za povzdigo ljudske izobrazbe na Hrvatskem.** Hrvatsko prosvetno ministrstvo zbira statistične podatke o vseh ljudskih šolah. Podatki bodo služili za ukrepe za povzdigo ljudske izobrazbe.

— **Naraščanje hrvatske zunanje trgovine.** Hrvatska zunanja trgovina je zadnje mesece znatno narasla. Uvoz v Zagreb je znašal v juliju 672 vagonov v teži 4700 ton. Zvišanje uvoza v primeri z meseci marc—maj, ki je znašalo okrog 300 %, smatrajo gospodarski krogi za znak, da se je pričel gospodarski položaj Hrvatske utrjevati.

— **Iz »Službenega lista«.** Službeni list za Ljubljansko pokrajino z dne 23. avgusta 1941-XIX. E. E. objavlja naredbo Visokega Komisarja o obveznem cepljenju proti davici na ozemlju ljubljanske pokrajine ter predpise za njega izvedbo.

— **Iz zadružnega registra.** Vpisana je bila Zdravstvena zadruga z omejenim jamstvom za sodni okraj Vrhnika, ustanovljena 16. marca 1941. Namen ji je zaščita in pospeševanje zdravja in življenja in s tem v zvezi gmotnega napredovanja članov. — Lastni dom v Ljubljani, zadruga z omejenim jamstvom; izbrišeta se člana upravnega odbora dr. Franc Kulovec in Bogomir Remec, vpiše pa se član upravnega odbora Miloš Stare, odvetnik v Ljubljani.

— **Maksimalne cene za slive v Srbiji.** Komisar za nadzorstvo cen v Beogradu je določil naslednje najvišje cene za slive: ročno trgane sveže slive najboljše kakovosti 4.25 din, otresene slive I. vrste 3.25, II. vrste 2.25, III. vrste in prezrele za kuhanje marmelade 2, IV. vrste za žganjekuho 1.56 din kg. Suhe slive 9 din, marmelada iz sliv 8 din kg, slivovka 7.5 din liter 25% alkohola. Slivoka, ki ima 45% ali več odstokov alkohola, se sme prodajati 20% dražje.

— **Podaljšanje policijske ure v Kraljevu.** Vojaški poveljnik v Kraljevu je podaljšal policijsko uro do 9. Na zborovanju v nekem hotelu v Kraljevu, ki mu je prisostvovalo okrog 500 prebivalcev, so bila ostro obsojena komunistična sabotažna dejanja.

— **1800 industrijskih podjetij na Hrvatskem.** Hrvatski gospodarski zavod zbira statistične podatke o hrvatski industriji, ki šteje zdaj okrog 1800 podjetij. Ti podatki bodo služili za podlago nacionalni hrvatski gospodarski politiki.

— **Ustaško sodišče.** Poglavnik dr. Pavelič je ustanovil s posebnim dekretom ustaško disciplinsko in kazensko sodišče s sedežem v Zagrebu. V njegovo kompetenco ne spadajo samo disciplinski prestopki proti ustaškim dolžnostim, temveč tudi vsi zločini v smislu kazenskega zakona, če so jih storili pripadniki ustaške telesne straže, ustaške milice ali ustaške varnostne straže. Kazenske obravnave pred ustaškim sodiščem so ustne in obsodba, proti kateri ni nobene pritožbe, se izreče v tajni seji. Samo poglavnik ima pravico znižati kazen. Ustaško sodišče bo izrekalo v splošnem strožje kazni kakor navadno sodišče.

— **Prisilno ljudsko štetje na Hrvatskem.** Na pristojnih mestih na Hrvatskem so že začeli pripravljati vse potrebno za prisilno ljudsko in gospodarsko štetje, ki bo opravljeno še to leto.

— **Hrvatski umetniki v Nemčiji.** Poročali smo že, da je odpotovalo na povabilo propagandnega ministra Göbbelsa 19 hrvatskih umetnikov, slikarjev, kiparjev, gledaliških igralcev in glasbenikov v Nemčijo, kjer ostanejo do konca avgusta. Ogledajo si Graz, Dunaj, Dresden, Magdeburg, Berlin, Frankfurt a/M., Stuttgart, München in Salzburg. Prisostvovali bodo tudi raznim prireditvam in sprejmejo jih mnogi odlični predstavniki kulturnega in političnega življenja. Na Dunaju so si ogledali mnoge zanimivosti, zlasti one, ki kažejo na zvezo Dunaja s Hrvatsko. Razkazali so jim umetnostno-zgodovinski muzej, ki je napravil nanje glokok vtis. Za sprejem na Dunaju se je zahvalil vodja izletnikov dr. Zlatko Sulentič.

— **Začetek pouka na Sadjarski in vinarski šoli v Mariboru.** Na Sadjarski in vinarski šoli v Mariboru se prične šolsko leto 1. oktobra.

— **Nemčija kupuje tobak na Hrvatskem.** V Dubrovniku se je mudila nedavno nemška trgovska delegacija, ki je sklenila pogodbo glede dobave 2,000.000 kg tobaka Nemčiji.

— **Sava bo plovna do Zagreba.** Iz Zagreba poročajo, da bo pridobljeno z osušitvijo močvirij ob bregovih Save 20.000 oralov rodovitne zemlje. Obenem bo pa dokončno regulirana Sava, ki bo potem do Zagreba plovna za manjše vlačilce.

— **Nova grobova.** V mariborski bolnišnici je umrl dr. Just Bačer, star 57 let, v Studencih pri Mariboru pa posestnikov sin Josip Papež, star 36 let.

— **»Dolenjska — njene lepote in zanimivosti«.** K zanimivim člankom, ki jih o naši lepi Dolenjski objavljamo pod tem naslovom, smo prejeli dopis, ki pravi: »K članku »Dolenjska — njene lepote in zanimivosti« si dovoljujem pripomniti, da bi vprašanje, od kod primorski vplivi pri nekaterih belokranjskih cerkvicah, morda razjasnilo dejstvo, da je pripadal nekoč zapadni del Bele Krajine senjski škofiji. Podpisani sem zasledil primorske vplive pri cerkvicah v Dolu pri Starem trgu, v Maverlenu in pri pustem Gradcu. I. Z.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob 16., 18. in 20. uri

KINO MATICA TELEFON 22-41

Chonchita Montenegro in L. Sagi Vela v prekrasni filmski operети

Huzarjeva ljubezen

Močna vsebina! Krasna glasba in petje!

KINO SLOGA TELEFON 27-30

Slavni tenorist Masini poje v filmu

Morska zvezda

Dodatek: Kulturni film o glasbenem in pevskem življenju v Italiji

KINO UNION TELEFON 22-21

Komedija s popularnim komikom Hardyjem

Zenobia

Odlična zabava za vse tiste, ki so potrebni veselja in razvedrila

Iz Ljubljane

—lj **Rdeči križ, sekcija za socialno pomoč,** se obrača na vse, ki imajo razumevanje za težaven položaj onih, ki so zaradi vojne izgubili dom in streho, da mu blagovolijo pomagati na ta način, da dajo na razpolago svoje stanovanjske prostore za namestitev teh naših brezdomcev. V letnem času smo jim nudili bivališče v raznih internatih in šolskih telovadnicah, kar pa mora s pričetkom šole izostati. Mnoge družine smo sicer naselili na deželi in jim s tem omogočili vsaj skromno streho preko zime. Toda v naših zasilnih bivališčih so tudi družine, ki imajo otroke za šolanje in ki jih zato ne moremo naseliti na deželi. Nemogoče je pa tudi, da bi ostali naši brezdomci preko zime v zasilnih bivališčih, ki jih ni mogoče prekuriti, saj se otroci tam ne morejo ne gibati in ne učiti niti jim preko zime v primeru najmanjšega prehlada ne moremo dati najprimitivnejše oskrbe. Vsem tem moramo preskrbeti že sedaj primerno streho za čas zime. Zato se obračamo z gorečim apelom do vseh, ki hočejo razumeti gorje brezdomcev, da nam sporoče, kakšne prostore bi nam mogli dati na razpolago, dalje ali so prostori opremljeni in koliko oseb bi bili pripravljeni prevzeti pod streho čez zimo. Rdeči križ bi za vse to nudil tudi odškodnino, da bi bila dobrota posameznikov vsaj skromno povrnjena. V teh težkih časih mora prispevati za lajšanje bede vojnim žrtvam prav vsak, zato smo prepričani, da naša prošnja ne bo naletela na gluha ušesa in da nam bo omogočeno pomagati najbednejšim. Dvakrat da, kdor hitro da. Zato ne odlašajte. Prijave sprejema Pokrajinski odbor Rdečega križa, sekcija za socialno pomoč, Frančiškanska ulica št. 6/I, odsek za delo, soba št. 5.

VOREK, SREDA, ČETRTEK, PETEK

VESELI TEATER

v Delavski zbornici. Začetek ob 20.

—lj **Zaradi zagotovitve mleka** spet opozarjamo vse gospodinje in druge konsumente ki ga jim mlekarice ne nosijo v hišo, da morajo **do torka 26. avgusta zvečer** naznaniti najbližji mlekarni ime in priimek družinskega glavarja in družinskih članov, stanovanje ter vsakdanjo potrebo mleka. Samo tistim, ki se bodo do tega dneva prijavili, bo dobava mleka zagotovljena. Mlekarne morajo te pravilno izpolnjene prijave predložiti Mestnemu preskrbovalnemu uradu v treh izvodih najkasneje do prihodnjega petka 29. avgusta opoldne. Javni obrati (kavarne, restavracije, gostilne, slaščičarne) in drugi večji odjemalci naj pa potrebno količino mleka naznanijo Centralni mlekarni v Maistrovi ulici št. 10.

—lj **V šiški popravljajo prometne ceste.** Že pred dnevi smo zabeležili, da se je mestna občina lotila popravila Černetove ulice. Zdaj je delo že opravljeno in je celotna ulica za nekaj centimetrov dvignjena, obenem pa solidno utrjena, da bo odporna za daljšo dobo tudi za težji promet. Ko so opravili s Černetovo ulico, so se lotili nižje ležeče Gasilske, ki vodi mimo šole do Celovške ceste. Na staro cestišče navažajo debelo kamenje in ga utrjujejo s parnim valjarjem. Na to osnovo nasujejo drobnejšega peska, ponovno zvaljajo in zgladijo površino, da je idealno gladka. Doslej so v teku dela na zgornjem delu ulice in so delavci pripravili spodnjo osnovo nekako do konca šole. Če ne bo nagajal dež, bo ulica urejena v najkrajšem času.

—lj **Odjemalci mesarja Jožeta Musarja,** ki so nekaj časa dobivali meso na stojnici Alojzija Kocjana na Vodnikovem trgu in v mesnici Jelenc Josipine na Celovški cesti št. 54, bodo odslej dobival meso spet v obeh Musarjevih mesnicah na Sv. Petra in na Celovški cesti.

—lj **Pevci basisti,** ki bi imeli interes sodelovati v opernem pomožnem zboru, naj se zglasijo v opernem gledališču v ponedeljek, 25. t. m. ali torek, 26. t. m. ob 11. dopoldne.

—lj **Diplomirani dentist za zobozdravstvo in zobno tehniko VINKO SLANOVEC, Ljubljana, Gerbičeva ulica 20 (Trnovo-Kolezija), sprejema od 7. do 12. in od 13. do 18. ure.** 367 n

—lj **O njivi sredi mesta** smo brali v nekem dnevniku, češ, da je tam v Petrarcovi (prej Slomškovi) cesti, ki naj bi bila v zadnjem času znatno pridobila na svojem pomenu, ker je bila urejena Ilirska cesta. Pri branju te notice se je marsikdo zamislil, češ, da je odpravljeno ime vzgojitelja slovenskega naroda, svetega škofa A. M. Slomška. Pa je šel pogledat v njegovo ulico na severni-levi strani učiteljske šole in videl, da se še z vseh uličnih in hišnih tablic blešči njegovo nesmrtno ime. Čudno se mu je tudi zdelo, ker po Slomškovi ulici ni prišel na Ilirsko ulico, kakor omenja notica. Zato moramo pojasniti, da nikdo nikdar ni mislil na odstranitev Slomškovega imena, pač je pa spremenjeno ime ulice na desni strani učiteljske šole v Petrarcovo ulico, ki se res tudi veže s podaljšano Ilirsko ulico. Vzornik največjega slovenskega pesnika Prešerna je ob 600letnici svojega kronanja za poeta pač zaslužil svojo ulico tudi v Ljubljani, nikakor pa Petrarca ob tem svojem jubileju ni nameraval izpodriniti Slomška. Ob tej površnosti piscev raznovrstnih notic smo pa takoj našli tudi **starinski** vodnjak sredi **nekdanje** Zvezde, čeprav vsa Ljubljana ve, da imamo v popolnoma novi Zvezdi tudi popolnoma nov vodnjak, ki ga je mestna občina šele pred kratkim postavila po načrtu mestnega inž. arh. Borisa Kobeta.

—lj **Licitacija v mestni zastavljalnici.** Licitacija zastavljenih predmetov v mestni zastavljalnici bo 5. in 12. septembra, obakrat ob 15. v prostorih zastavljalnice na Poljanski cesti 15.

Naše šole

— **Drž. tehniška srednja šola, delovodska šola, moška in ženska obrtna šola v Ljubljani.** Za vpis v I. letnike tehniške srednje šole se bodo sprejemale prijave v torek, dne 2. septembra od 8. do 11. ure. Na delovodski šoli se bodo v letošnjem šolskem letu sprejemali novi učenci (zidarski, tesarski in kamnoseški pomočniki) samo na gradbenem oddelku. Za višje letnike bo na vseh navedenih šolah (odsekih in oddelkih) vpisovanje v petek, dne 5. septembra od 8. do 11. ure. Podrobni pogoji za vpis so objavljeni v šolskem vestibilu (Aškerčeva cesta 9); potrebna ustna pojasnila se dobe v direkcijski pisarni. Pričetek rednega pouka v ponedeljek, dne 22. septembra ob 8. uri. — Popravni in razredni izpiti se vrše po objavljenem razporedu dne 28., 29. in 30. avgusta. — **Pokrajinska šola za glasbila v Ljubljani** (na Drž. tehniški srednji šoli v Ljubljani, Aškerčeva cesta 9). Novi učenci za I. letnik se bodo sprejemali v ponedeljek, dne 1. septembra od 8. do 11. ure. Vpisovanje v višje letnike bo v petek, dne 5. septembra od 8. do 11. ure. Ker bo v letošnjem šolskem letu večje število prostih mest, se nudi mladeničem, ki imajo veselje do izdelovanja kitar in godalnih instrumentov, prilika za izučitev te umetnostno-obrtne stroke.

— **Obrtno-nadaljevalna šola za umetne in moške oblačilne obrti** v Ljubljani-Prule sporoča vsem vajencem, ki imajo popravne izpite, da se isti vrše 1. in 2. septembra 1941 od 14. do 16. ure. Kdor bo zamudil termin, zgubi pravico do popravnega izpita.

— **Vpisovanje na mestni ženski realni gimnaziji** bo v ponedeljek, 1. septembra, za učenke, ki so že bile na zavodu, in v torek, 2. septembra, za učenke z drugih zavodov. Obakrat od 9. do 11. ure.

— **Mestni trgovski tečaj na liceju.** Vpisovanje vsak delavnik od 10. do 11. v ravnateljevi pisarni. Tam se dobe vse potrebne informacije.

— **Na I. deški meščanski šoli v Ljubljani — Prule** bodo popravni izpiti dne 29. avgusta — pričetek ob 8. uri. — Vpisovanje učencev za novo šolsko leto bo 1., 2. in 3. septembra — vsakikrat od 8. do 12. ure. Podrobnejše je objavljeno v veži šolskega poslopja.

Obnovite naročnino!

Nesreče

Ljubljana, 25. avgusta.

Pred leti, ko je naše ulice in ceste obvladoval v vedno večjem obsegu naraščajoči avtomobilski, kolesarski in vozni promet, smo vsak ponedeljek zabeležili številne nesreče, ki so se mnoge med njimi končale z najtežjimi posledicami za prizadete. Pa tudi veselje nedeljskega počitka, izletov in včasih prekomernih zabav po okoliških gostilnah, je doprineslo k ponedeljski kroniki svoje. Sedaj pa so razmere i avtomobilski promet i nedeljsko veseljačenje močno omejile in tako se zatekajo tudi preko nedelje v našo splošno bolnico predvsem žrtve vsakdanjega dela. Nerodna nesreča je zadela 80 letno zasebnico Franjo Derenčinovo iz Planine pri Rakeku, ki je padla z voza in si zlomila levo nogo. — 53-letno ženo delavca Nežo Krušičevo iz Vevč je napadla krava in jo sunila z rogom v obraz. — Ivan Bartol, 42 letni cestar iz Sodražice, je padel s stavbe in dobil precej nerodne notranje poškodbe. — Stojan Pertot, 14 letni sin krojača iz Ljubljane, si je pri padcu zlomil levo roko. — V bolnico se je zatekel tudi Ciril Globokar, sin posestnika iz Krke, ki mu je pri delu padlo na levo nogo manjše bruno in mu jo poškodovalo. — Anton Mehle, 30 letni delavec v tovarni Motvoz v Grosupljem, je imel opravka pri stroju. Pri tem je prišel po nesreči v preveliko bližino stroja s prsti, ki mu jih je poškodoval. — Ivan Marcel, 40 letni sin posestnika iz Cerknice, je imel opravka z domačim delom v hlevu. Pri tem ga je vol pritisnil ob ograjo in dobil je notranje poškodbe. — Edina žrtev prometa je bil 8 letni sin trgovskega pomočnika iz Loškega potoka Ivan Bačnik, ki ga je podrl avto. Fantek je dobil po vsem životu poškodbe in so ga morali pripeljati v splošno bolnico.

PREVIDNI OČE

Oče za možitev godne hčere vpraša snubača:

— Od česa pa hočeta živeti?

— Bodite brez skrbi, saj imam pred seboj veliko bodočnost.

— No, mladi gospod, ko boste imeli veliko bodočnost za seboj, pa pridite snubit mojo hčer — mu odgovori oče.

CORA

TORINO · 1835

VERMOUTH CORA

oltre 100 anni di fama

slovi že nad 100 let.

COLOMBI EXTRA DÜNN QUALITÄT SOLINGEN

PAOLO BAENZIGER

Via Letizia 10 — Bologna

rappresentante generale con deposito della antica fabbrica di coltellerie fine

glavni zastopnik z zalogo starodavne tovarne finih rezil

DUE COLOMBI - SOLINGEN

cerca concessionari nella Provincia di Lubiana Offerte a

išče poverjenike v Ljubljanski pokrajini Ponudbe na

Paolo Baenziger - Via Letizia - Bologna

SOVRAŽNIK PRIHAJA

, vaše telo, da ga prezgodaj ugonobi. Preženite bacile nalezljivih bolezni z uživanjem medu in zdravilne

AMBROŽEVE MEDICE,

ki jo dobite pristno samo v MEDARNI — Ljubljana, Židovska ulica št. 6. 39 T

Odpiramo prodajna in preprodajna skladišča v vseh večjih krajih

Gre za nov, brezkonkurenčen, praktičen epohalen tehničen izdelek. Po njem se povprašuje v množicah. Kupci so: vse industrije, obrti, trgovine, vsa gospodarska podjetja, zasebniki itd. Za kar najhitrejše preskrbovanje je treba ustanavljati prodajna in oddajna skladišča po vseh krajih. DOBER ZASLUŽEK in dolgoletna eksistenca. Strokovno znanje ni potrebno. Vsaka resna, trgovsko sposobna oseba, ki razpolaga s kapitalom od 1900 do 7600 Lir v gotovini, naj pošlje obširno razložene ponudbe z navedbo področja, za katerega se zanima, na: »Interreklam« Zagreb, Marovska 28, pod šifro »PRODAJNO INDUSTRIJSKO SKLADIŠTE P. 6657«.

KAUČE

novi modeli po nizkih cenah dobite pri

E. Zakrajšek,

tapetništvo

Miklošičeva 34

VINO CHIANTI

Mario Piccini

Poggibonsi

(Siena — Italia)

Il migliore!

Preferitelo!

VINO CHIANTI

Mario Piccini

Poggibonsi

(Siena — Italia)

Najboljše!

Najbolj cenjeno!

12°

eksportni ležak

BUDJEJOVIŠKO PIVO

Toči se v avtomatičnem bifeju

DAJ-DAM

Zajčevina — surogat za goveje meso

Meščani so začeli rediti zajce na veliko — Naval na stare zajčjerejce

Ljubljana, 25. avgusta.

Pomanjkanje je mogočno gibalo človeškega rodu. Vsa sodobna kultura, vse civilizacijske dobrine sedanjosti so njegovi zakonski ali nezakonski otroci. V borbi za najnujnejši obstoj se je človek navadil ceniti in pravilno izrabljati dobrine, ki jih je v času blagostanja in obilice omalovaževal. V polenjujoči udobnosti, ko je imel na razpolago, česar si je poželel, se ni potrudil, da bi vrednosti novih virov preiskal. Če pa je zanje vedel, je našel tisoč pomislekov, da mu ni bilo treba spreminjati morda že stoletia tradicionalnih običajev, dokler ga ni prisilila nuja, ki se ji ni mogel izogniti.

Primer take neizogibne nujnosti je današnja vojna in z njo združeni prehranjevalni pogoji. Dva tipična dokaza, ki zgovorno pričata, kako prisili pomanjkanje ljudi, da sežejo po doslej omalovaževanih dobrinah, sta soja in zajec.

Kdaj bodo ljudje pravilno cenili sojo

Med prvimi važnimi živili, ki so jih morali racionirati v tej vojni, sta žito in moka. Treba je shajati z razpoložljivo količino in ta ni vedno zadostna, da bi krila vse povpraševanje. Hoteč odpomoči ljudem so napredni možje začeli propagirati uporabo soje in sojine moke. Soja je bila do današnjih dni pri nas skoro neznana, dočim jo na Vzhodu že dolgo uporabljajo in cenijo. Ko pa so gospodinje prvič uporabile sojino moko, se je mnogim zavihal nos, češ saj je to živalska piča. Nič ne pomaga vse dokazovanje kako je soja bogata na hranljivih snoveh, kako obilen sad rodi rastlina itd. Uspeh, ki so ga dosegli s prvim poskusom, je bil skoro enak ničli! Zakaj? Odgovor je zelo preprost: doma je v predalih, oziroma na nakaznice se dobi še vedno toliko enotne moke, da je kljub omejitvi mogoče shajati.

Če se pa bo zgodilo, da se bo treba še bolj omejiti, tedaj bo soji odprta pot v vse lonce. Iznajdljive gospodinje jo bodo že po kratkotrajni uporabi hvalile, na kupe bo receptov, kako naj se jo pravilno uporablja. Ni izključeno, da bi se v takem primeru soja toliko priljubila, da bi uporaba njene moke preživela dobe stiske za nedogleden čas.

Za rejo malih živali ni bilo treba priporočanja

Drugo živilo, ki ga je bilo treba temeljito racionirati, je govejsko meso, torej hrana, za katero se je zdelo v mirnem času mnogim, da brez nje sploh ni mogoče shajati. Racioniranje govejskega mesa pa je bilo glede na količinski obrok mnogo temeljitejše kakor ono žita in moke. Ljudje so se zaenkrat znašli v položaju, ko so morali iskati učinkovitih nadomestil.

V tem položaju ni bilo treba nobenega hvaljenja in priporočanja po časopisju. Ljudje so sami segli po najuspešnejšem nadomestilu in se začeli pečati z rejo malih živali. Kolikor je bilo prej dolga leta propagande brez večjih uspehov, toliko je sedaj uspehov brez propagande. Male živali so postale zlata jama. »obljubljena dežela« ne samo okoličanov, temveč celo trdih meščanov.

Zajčje meso je iskana delikatesa

Od junija meseca približno se je sprožil na zajčerejce naval kakor na banke ob nemirnih časih. Prihajali so delavci, uradniki, gospodje in povsod stikali in povpraševali, kje bi bilo mogoče kupiti zajkljo ali zajca. Še najbolj zadovoljni bi bili, če bi bila zajklja že breja. Tako z živimi mladiči pa bi preplačali brez godrnjanja. Nek zajčjerejec v Trnovem mi je pripovedoval, da je samo en dan odpravil praznih rok dvanajst interesentov, toda naslednjega dne so bili štirje znova pri njem, da bi ga pregovorili k prodaji.

Tako so se zajci naglo »plodili« in danes je zajčjereja v mestu in okolici »chef d'oeuvre« prostega časa delovnih ljudi. Kjer imajo dovolj prostora in hrane, nastajajo prave zajčje farme. Take lastne farme za zajčjerejo uvajajo zlasti nekateri večji mestni prehranjevalni obrati. Trdijo, da bo tudi mestna občina z nagibom, da podpre zajčjerejce s kvalitetnimi živalmi, na pobudo oblastev, ki ta pokret podpirajo z vso uvidevnostjo, organizirala zajčjo farmo. Tako je domači zajec postal iskana delikatesa vseh slojev.

To dejstvo je morda novo za Ljubljančane — razen tistih, ki so zajce že prej redili prvenstveno iz sportnih nagibov — ni pa nič novega v drugih evropskih deželah. Redilnost pravilno pripravljenega zajčjega mesa je drugod že davno priznana. Že pred davnimi časi so Francozi samo z zajčjerejo zaslužili stomilijonske zneske, Belgijci izvažali zajčje meso v velikih količinah ter je zajčje meso bilo pomembna postavka v mesni prehrani vseh zapadnoevropskih dežel.

Večja zajčarna je bila v Ljubljani že med svetovno vojno

Današnjemu podoben položaj je bil tudi v pretekli svetovni vojni. Tedaj so se ljudje zatekli k raznim nadomestilom za goveje meso. Da bi odpomoglo pomanjkanju, je poveljstvo avstrijske vojske ustanovilo Podrožnikom blizu današnjega strelišča veliko zajčarno, ki je redila nad 1000 zajcev in jih oddajala manjšim zavodom in zajčjerejcem zaradi razploda in oplemenitve. »Kapaciteta« zajčarne je bila pomembna: saj je mogla prirediti do 50.000 kg mesa na leto.

Zajčarna je bila zaradi propagande dostopna vsem, ki so se želeli seznaniti z zajčjimi farmami, njih rejo in koristnostjo. Na sredi velikega ograjenega prostora je stala dolga pritlična stavba, kjer so bili poleg najnujnejših stanovanjskih prostorov in pritiklin za potrebna orodja hlevčki za zajce. Ker tedaj Rožna dolina še ni bila pozidana, kakor je danes, je zajčarna imela mnogo prostora na razpolago. Vodja zajčarne je bil stotnik dr. Štefan Voszka, ki ni bil samo poznavalec praktične zajčjereje, temveč tudi izpodbuden pisec propagandne knjižice, ki je v prevodu Alojzija Jamnika izšla pred 25 leti v slovenskem prevodu.

Nedelja naših sportnikov

Odličen uspeh plavalne prireditve na Ljubljanici

Med seniorji je s prav dobrim časom zmagal Žižek, med juniorji izborni Löser, Draguša Finčeva pa ni imela sotekmovalke

Po pardnevnih pripravah je včerajšnjo nedeljo dopoldne izvedla SK Ilirija plavalno tekmo na Ljubljanici, ki naj bi po uspešno prestanem krstu postala vsakoletna prireditev. Zamisel je zelo posrečena, kakor je bilo mogoče že včeraj presoditi, kljub temu da je pri nagli organizaciji in ob pomanjkanju primernih denarnih sredstev prireditelјem marsikaj ušlo, kar bi moglo celotno tekmovanje še bolj dvigniti in mu dati že letos tisti propagandni efekt, ki ga bo odslej nedvomno vsako leto v večji meri dosegalo. Ko bo enkrat regulirana Ljubljanica, utegne tekmovanje izvedeno skozi sredino mesta pritegniti na bregove na tisoče gledalcev in bo tekma sijajno propagandno sredstvo za ves naš plavalni sport, ki že sedaj uživa ob požrtvovalnosti številnih delavcev SK Ilirije veliko simpatij in privržencev.

Na startu pri Mokarju

Vreme prireditvi včeraj ni bilo najbolj naklonjeno. Sicer se je oblačno nebo tik pred startom toliko usmililo, da je za nekaj časa posijalo solnce, vendar je nagajal veter. Pozneje se je solnce spet umaknilo in pusta sivina oblakov je učinkovala z medlo dolgočasnostjo.

Ob 11. se je na startu do 300 m stran od gostilne Mokar ob Ižanski cesti zbralo nekaj gledalcev, ki so imeli srečo, da so slučajno iztaknili skrito mesto vzdolž barjanskega odvajalnega jarka. Po Ljubljanici pa je priveslalo za celo mornarico čolnov z gledalci, plavalci starterjem, časomerilcem in vso žirijo. V prometu je bilo precej motornih čolnov, ki so imeli hvaležno dolžnost, da so pomagali tistim, ki so zasedli velike čolne in bi morali veslati.

Ko je bilo vse na mestu, kar je tod imelo opravka, je starter g. Kogovšek dal plavačem zadnja navodila glede starta in cilja. Start bi naj bil pravilno izveden tako, da bi se bili plavači nekaj sekund pred začetkom razporedili v črti čez vso širino Ljubljanice, ob žvižgu pa nato krenili na dolgo pot. Res se je močna skupina plavačev, med njimi vsa moška seniorska in juniorska elita SK Ilirije in kot edina zastopnica žensk korajžna rekorderka Draguša Finčeva, podala v mrzlo vodo, kakor je bilo dogovorjeno. Toda ob žvižgu ob četrt na dvanajst jih je bilo nekaj, ki imajo tudi v takih zadevah že skušnje, nenadoma močno spredaj in so si tako pridobili nekaj metrov važne prednosti že pri prvih zamahih.

Od Mokarja do Špice

Proga od startnega mesta do cilja, ki je bil pri zatvornici na Špici, je dolga 2400 m in se je mnogim plavačem zdelo, da je za uvod dokoliko prenaporna, saj mnogi, zlasti med juniorji, niso imeli pravega treninga za take podvige. Ker se pa ni dalo več pomagati, so disciplinirano zaplavali in se borili, dokler so jim dopuščale moči. Devetorici pa je zmanjkalo sil, volje in sape že med progo in so odstopili, ostali pa so vzdržali.

Žižek si je že kmalu od začetka pridobil precejšen naskok, kasneje pa se mu je močno približeval izborni Močan, za njim Mihalek, junior Löser in Pelhan. Gledalci in spremljevalci v čolnih so tudi posegali v dogodke, pa bi bilo za v bodoče primerneje progo za vse privatnike, razen žirije in onim, ki bi bili v pomoč onemoglim, zapreti.

Žižek zmagovalec

Zaradi odročnosti in težje dostopnosti vzdolž proge na bregu Ljubljanice ni bilo veliko opazovalcev. Na cilju pa se jih je zbralo kar lepo število obojega spola in vseh starosti. Zaposedli so terasi na sami Špici, vse »pristanišče«, zlasti pa je mnogim ugajal sicer težko dostopni hodnik na zatvornici, odkoder je bil najlepši razgled daleč gori po Ljubljanici, pa tudi na sam cilj pod njimi.

Četrt ure po startu se je pripeljala žirija v motornem čolnu na cilj, ki ga je označevalo na zatvornici razobešeno platno z napisom Ilirija. Tudi čolni kot prvi znanilci bližajočih se plavačev so prihajali in se razvrstili ob levem in desnem bregu. Seveda ni manjkalo vnetih fotoreporterjev in amaterjev, ki so imeli v vodi in ob vodi ter na zatvornici izredno hvaležne motive.

Na zatvornici so že opazili prve plavajoče kapce daleč gori na ovinku Ljubljanice. Ljudje so ugibali, kdo vodi in skoraj nedeljena je bila sodba, da ima največ izgledov na zmago dolgoprogaš Žižek. Res je Žižek prvi priplaval do cilja, svež in pri polnih močeh. Po privatnem merjenju je potreboval za progo 2400 m 31 min., 29.6 sek., kar je prav dober rezultat. Dvajset metrov za njim mu je sledil Močan, ki je pokazal, da je velik talent. Sprejel ga je močan aplavz gledalcev. V manjših razdaljah so nato udarjali po čolnu Mihalek, Löser in Pelhan. Za to elitno skupino je bil precejšen presledek, ko so v majhnih razdaljah priplavali juniorji Smrkolj, Roter, Kerševan, seniorja Hudnik in Herzog, ter kmalu za njimi še junior Grašek in plavalka Finčeva. Njen prihod na cilj je ostal skoro neopažen, čeprav je čas zelo dober in zasluži kot edina sodelujoča ženska vse priznanje.

Razdelitev pokalov in plaket

Takoj po zaključenem tekmovanju so se tekmovalci, ki so bili postreženi z okrepčilnim čajem, zbrali v gostoljubnih prostorih Ljubljanskega sportnega kluba in predsednik plavalne sekcije SK Ilirije g. Čerček je imel kratek nagovor, v katerem se je spomnil pokojnega požrtvovalnega člana Borisa Žirovnika. Njemu v spomin je kljub priredil tekmovanje in podaril dva prehodna pokala: seniorskega si osvoji trikratni zaporedni ali petkratni zmagovalec v presledkih, juniorskega pa dvakratni zaporedni zmagovalec. Prvi štirje v posameznih skupinah prejmejo plakete. Obenem je razglasil naslednje rezultate, ki jih je ugotovil sodniški zbor:

Seniorji: 1. Žižek 31:55, 2. Močan 32:49, 3. Mihalek 33:20, 4. Pelhan 33:57, 5. Hudnik 37:10, 6. Herzog 37:29, 7. Petek 40:18 in 8. Andoljšek 41:12.

Juniorji: 1. Löser 33:32, 2. Smerkolj 37:14, 3. Roter 37:24, 4. Kerševan 37:29, 5. Jovanovič 39:48, 6. Vlachy 39:59, 7. Žigon I. 41:48, 8. Sovre 42, 9. Gorazd 48:07 in 10. Dežman 53:38.

Ženske: 1. Draguša Finčeva 38:49.

Po izrečenih čestitkah je predsednik izročil pokala Žižku in Löserju. Seniorski je statua plavalca na marmornatem podstavku, juniorski pa kovinski pokal. Čestitkam zmagovalcema so se pridružili tudi vsi prisotni in je bila odlično uspela prireditev v zadovoljstvo vseh zaključena.

V splošni klasifikaciji pripadajo prva tri mesta seniorjem, četrto juniorju Löserju, peto in šesto seniorjema, sedmo, osmo, deveto juniorjem, na dvanajsto mesto se je plasirala Finčeva itd. Diskvalificiran je bil Primožič, ki se mu je zdelo, da gre s plavanjem prepočasi naprej, pa si je skušal pomagati s hojo po plitvini.

Nekaj prijateljskega nogometa za trening

Ljubljana je preizkusila nekatere nove moči in porazila reprezentančno moštvo

Ljubljana, 25. avgusta.

Čeprav je še v petek kazalo, da po odpovedi finalne pokalne tekme med Ljubljano in Hermesom včerajšnjo nedeljo ne bo nogometnega sporeda, so klubi in med njimi tudi SK Ljubljana, ki so ji kakor nalašč šli na roko zvezni funkcionarji, vendarle izrabili prost termin za prijateljske in trening tekme. Ena med njimi pa je morala biti odpovedana — Grafika-Hermes —, da je Ljubljana imela za trening dobrega partnerja.

Zvezni kapetan je odločil, naj nastopi proti Ljubljani posebno iz najboljših igralcev ostalih klubov sestavljeno moštvo. Povabil je v ta namen na igrišče ob Tyrševi cesti nekaj igralcev Marsa, Hermesa, Jadrana, Most, Mladike in Korotana. Vsi se sicer niso odzvali, toda bilo jih je vendar dovolj, da so potem na licu mesta sestavili moštvo tako imenovane reprezentance.

SK Ljubljana : reprezentanca 3:1 (2:1)

Ljubljana je postavila moštvo, ki so ga sestavljale mnoge nove akvizicije poslednjih dni. Imenovala so se znana imena kakor Starc I, Starc II, Vesnaver, Kriše in še nekaj drugih. Po prvi tekmi je o vrednosti posameznikov težko reči kaj dokončnega. V skupni igri je včerajšnja kombinacija zlasti v napadu pokazala še močne porodne bolečine, dolgo časa ni prišla do veljave krilska vrsta, oba branilca sta proti odličnemu napadu reprezentančnega moštva imela zelo težavno delo. Vratar je branil prav dobro in ne nosi krivde pri sprejetem golu. Eno pa je gotovo: tudi včerajšnja postava bo ostala poskus! Jasno je namreč, da nekaterih včeraj manjkajočih igralcev, novi ljudje ne morejo nadomestiti polnovredno.

Reprezentančno moštvo je pokazalo prav lepo igro in po povezanosti, smiselnih kombinacijah, startu in pravilnem postavljanju je zlasti v prvem polčasu mnogokrat močno nadkriljevalo svojega nasprotnika ter ga potisnilo v defenzivo. Pozneje so reprezentativci popustili, vendar so bili še vedno nevaren nasprotnik. Poraz v številkah je previsok.

Iz poteka te trening tekme, ki jo je sodil inž. Mrdjen, bi bilo v glavnem navesti naslednje:

Vse do 30. minute prvega polčasa je očitna premoč reprezentativcev in moštvo Ljubljane prihaja le sporadično pred nasprotnikov gol. Streli na vrata so plen sigurnega vratarja reprezentance. V 30. minuti doseže reprezentanca kot. Lep strel pobere z glavo Kumer in žoga obsedi neubranjivo: 1:0 za reprezentanco. Premoč reprezentance traja še naprej vse do šibkih trenutkov v 40. in 42. minuti, ko se Ljubljani nasmehne — sreča. Iz dveh naglih prodorov padeta zapovrstjo dva gola: prvega je realiziralo desno krilo, drugega pa je odločilno pripravil srednji napadalec in podaljšal v mrežo Pepček. Do konca polčasa je igra odprta.

V drugem polčasu še vedno prevladujejo reprezentativci toda moči in elan pri njih že prej popuščajo. Ljubljana prihaja vse bolj do veljave, ne pokaže pa nobenih lepih potez. Mnogo nevarnih akcij pokvari napad z začetniškimi napakami in z obotavljanjem. Igra je raztrgana in dolgočasna. Tik pred koncem se Ljubljani posreči zaslužen gol. Lah poviša na 3:1, pri čemer ostane.

Jadran : Moste 3:1 (1:0)

Kot uvodna k gornji je bila odigrana prijateljska tekma med Trnovčani in Moščani. Na terenu so prevladovali Jadranovci in odgovarja rezultat poteku igre. Pri Jadranu sta se odlikovala desno krilo in srednji krilec, pri Moščanih pa notranji napadalni trio.

Mars : Mladika 3:2 (2:1)

Dopoldne so Marsovci povabili v goste za Kolinsko tovarno Mladiko. Nastopili pa so tokrat brez igralcev, ki so bili odrejeni v reprezentanco, in tako jim je bila Mladika precej močan nasprotnik. Gol naskoka, ki so si ga priborili v prvem polčasu, so obdržali do konca in zmagali.

Horoskop za tekoči teden

od 25. avgusta do 1. septembra 1941 — Tranziti planetov s Solncem od rojstva

Ljubljana, 25. avgusta

Rojeni med 22. januarjem in 19. februarjem v Vodnarju: V sredini znamenja rojeni naj se razgibajo, smehlja se jim takozvana drobna sreča.

Rojeni med 20. februarjem in 20. marcem v Ribah: Raznih težav poln teden v vsakdanjih zadevah. Vse pridobljeno bo zaradi tega tem dražje.

Rojeni med 21. marcem in 20. aprilom v Ovnu: Za drugo polovico rojstev srečen teden v denarnih in uradnih zadevah, kritično pa kaže za zdravje.

Rojeni med 21. aprilom in 21. majem v Biku: Dobri strategi naj stopijo na plan in gredo sreči nasproti. Nepričakovano veselje.

Rojeni med 22. majem in 21. junijem v Dvojčkih: Oni v trgovskih poklicih bodo s trudom kaj dosegli, dobra pa se obeta umetnikom, finančnikom in — zaljubljencem.

Rojeni med 22. junijem in 21. julijem v Raku: Posrečen teden in celo v vseh življenskih opravkih, pač pa je zadnja tretjina ogrožena v zdravju. Ognite se tudi prepihom.

Rojeni med 22. julijem in 23. avgustom v Levu: Vsi naj bodo v vsem prividni. Obeta se sreča v sredini rojenim v financah in uradnih zadevah.

Rojeni med 24. avgustom in 23. septembrom v Devici: Spretni računarji lahko znatno napredujejo v svojih razmerah. Za denarne zadeve v splošnem ne kaže dobro.

Rojeni med 24. septembrom in 23. oktobrom v Tehtnici: Pravcata zlata doba za preusmerjevanje razmer, predvsem za finančnike, umetnike. Srečen razplet v sporih, razprtijah in podobnem.

Rojeni med 24. oktobrom in 23. novembrom v Škorpijonu: Ne kaže na znatno zboljšanje, pač pa se obeta olajšanje sedanjih težav.

Rojeni med 24. novembrom in 22. decembrom v Strelcu: Ako le morete, ostanite v zatišju; ako pa se morate pomešati med svet, ne bodite preveč zaupljivi.

Rojeni med 23. decembrom in 21. januarjem v Kozorogu: Zadnji tretjini grozi obolenje in teden prepirov. V poslovnih zadevah pa se obeta vsem sreča. Nekaj bodo dosegli, čeprav po ovinkih. — B. K.

Ljudska knjižnica

Renato Mucci je zasnoval in obdelal načrt ljudske knjižnice pod imenom Biblioteca per Masse. Njena naloga bo širiti med ljudstvom temelje ljudske izobrazbe. To bo prava popularna enciklopedija, obsegajoča vse panoge znanosti in dostopna vsem ljudem. Zbirka, ki jo izdaja založnik Tumminelli, bo namenjena kmetom delavcem, vojakom, mornarjem, obrtnikom in malim uradnikom. Z njeno pomočjo bodo lahko izpopolnili svoje znanje. V ta namen jim bodo služili jasno pisani zvezki, ki jih bodo lahko kupovali zelo poceni.

PROKLETSTVO DEMANTA

8

Roman.

Pogosto se mu je pripetilo, da je prišel na ulico brez klobuka, da je pozabil svoj plašč ali pa da je pustil šoferja taksija več ur dolgočasiti se pred vrati. Tako raztresen človek najbrž tudi pravega reda ni poznal. Pri njem je moralo biti vse razmetano kakor pri starinarju. Očka Benoni je živel sam s starim služabnikom, hudim pijancem, ki je v odsotnosti svojega gospodarja rad zahajal k vinskemu trgovcu. Le ta je imel svojo trgovino na vogalu bulvarja in ulice Desrenandes.

Brž sem se seznanil s tem služabnikom, ki mu je bilo ime Alcide. Komaj je minil en dan že sva bila najboljša prijatelja. Dobro sem ga pogostil in zgovorno mi je povedal vse, kar je vedel o navadah in manijah očeta Benonija.

— Moj stari — mi je pripovedoval Alcide —, je cvet gospodarjev. Nikoli mi ničesar ne očita. Delo pri njem ni težko. Tu pa tam primem malo za omelo in že je vse opravljeno. Prost sem kadar in kolikor hočem, kajti moj gospodar hodi pogosto z doma zlasti zvečer... Pomislite, že sedeminšestdeset let je star pa še vedno bega za dekleti... Mar ni to sramota — mož v njegovih letih... Toda meni je to dobrodošlo, ker lahko hodim vsak večer v kino... Za kino sem zelo navdušen... Kaj pa vi?

Ne da bi se tega zavedal mi je Alcide odpiral stanovanje svojega gospodarja. Sicer je bil pa dobra zverina ta Alcide. Če mu je človek malo laskal in če mu je dal za pijačo, je lahko spravil iz njega vse, kar je hotel.

Proti večeru tistega dne ko sem prišel prvič v Benonijevo stanovanje sem določil Alcidu sestanek v kinu des Ternes, kamor je prišel Alcide že nekoliko pijan.

V pričakovanju začetka predstave sva malo pokramljala in moj prijatelj mi je pravil ne samo o svojem gospodarju, temveč tudi o stanovanju, kamor sem hotel vlomiti. Tloris stanovanja bi moral kmalu imeti v rokah in bil sem prepričan, da tam ne bom zakrivil nobenega prestopka. V pogovoru z dobrim Alcidom sem previdno preiskal njegove žepe. Upal sem, da ima v njih ključ od gospodarjevega stanovanja. Čeprav sem pa žepe temeljito preiskal s svojo običajno spretnostjo, sem našel v njih samo pipo, mošnjo tobaka in vžigalice.

Kar mi je šinila v glavo nova misel... Jel sem tipati po žepih in se obračati na svojem sedežu. Potlej sem pa dejal svojemu prijatelju navidez ves potrt:

— Ah, kaj se mi je pripetilo... Pomislite, svoje ključe sem izgubil...

— Torej se ne boste mogli vrniti domov?

— Bojim se, da ne... Ah, kaj, pa najamem sobo v hotelu... Ti vražji ključi!... Očividno sem jih izgubil v vozu cestne železnice.

— Tudi jaz sem bil preje tako raztresen, kakor ste vi — je dejal Alcide. Vedno sem izgubljal svoje ključe... navzlic nevarnosti, da bi me mogel moj stari odpustiti iz službe.. Zdaj se mi pa kaj takega ne pripeti več, kajti ključe pustim vedno pri hišnici.

Vedel sem, kar sem hotel vedeti in moj naklep je bil takoj zasnovan. K sreči sem imel pri sebi vse potrebno vlomilsko orodje.

Predstava se je pričela. Alcide je bil navdušen in ves srečen sem izvedel, da je na sporedu senzacijonalen film »Rdeči mokasin«.

— Ah — je dejal, — to je čudovita igra... Že trikrat sem videl ta film in nikoli se ga ne morem dovolj nagledati. V njem igra imeniten dečko, detektiv, hudoben kakor vrag in pes, ki igra kakor človek.

Prizori so se vrstili zelo hitro, kajti film je bil dolg in treba ga je bilo končati točno ob enajstih.

Ko je bil Alcide ves zatopljen v tragičen prizor, sem tiho vstal, se izmuznil v temi po ozkem hodniku med stoli in kmalu sem bil zunaj.

Od kina des Ternes do številke 210 na bulvarju de Courcelles je samo nekaj korakov. In ta čas, ko je Alcide pozorno sledil razburljivim prizorom »Rdečega mokasina« sem jaz že mirno stopal po stopnišču, vodečem k Benonijevemu stanovanju. Ta stari trgovec je stanoval v tretjem nadstropju in bil sem prepričan, da ga ne bom srečal doma, ker sem bil zvedel od dobrega Alcida, da namerava Benoni preživeti tisti večer pri nekem dekletu v Batignolles.

V prvem nadstropju sem srečal neko damo in umaknil sem se nekoliko v temo. Ozrla se je name in opazil sem, da sem ji všeč. Toda šel sem počasi naprej in ko sem prišel v tretje nadstropje sem se sklonil čez ograjo stopnišča. Nikogar ni bilo. Prisluškoval sem nekaj časa in ker nisem zaslišal nobenega ropota, sem stopil k trgovčevim vratom.

Tiho sem odprl vrata in prižgal svojo žepno svetilko. Bil sem v podolgovati predsobi, kjer je pokrivala tla mehka preproga. Pohištvo, ki ni kazalo nič starinskega, je stalo ob steni in čudil sem se, da nisem opazil nobenega zaboja, nobenega kovčega, in nobene skrinje, ki navadno krase stanovanje zbiralcev starinskih dragocenosti. Čudil sem se tudi čistoti stanovanja, kjer sem mislil najti vse razmetano. Velika belo lakirana vrata z medeninasto kljuko sem zagledal pred seboj. Po načrtu, ki mi ga je bil neprostovoljno izročil Alcide, bi moral biti za njimi Benonijev kabinet. Delati je bilo treba hitro, ker nisem vedel kdaj se Benoni vrne.

Krepko sem pritisnil na kljuko in vrata so se odprla. Lahko si pa mislite moje presenečenje, ko mi je zažarela v obraz luč in ko je zaklical trd glas s čudnim prizvokom: Še korak in mrtvi boste!

V naslednjem trenutku sem zagledal grozečega moža. Stal je v ozadju za pisalno mizo in v roki je držal name namerjen samokres. Bil je mož štiridesetih let, krepke visoke postave, zelo zagorelega obraza in kakor električna žarnica žarečih oči.

Urejuje Josip Zupančič // Za Narodno tiskarno Fran Jeran // Za upravo in inseratni del lista Vlad. Regally // Vsi v Ljubljani